J. H. Van Der Wall,
350 Robey Pl.,
City.

9-34

THE STANDARD BEARER

A Reformed Semi-Monthly Magazine

PUBLISHED BY THE REFORMED FREE PUBLISHING ASSOCIATION, GRAND RAPIDS, MICH.

Communications relative to subscription should be addressed to
R. SCHAAFSMA,
524 Henry Ave., S. E.,
Grand Rapids, Mich.

EDITORIAL STAFF
Editors—Rev. H. Hoeksema, Rev. G. M. Ophoff, Rev. Wm. Verhil, Rev. G. Vos
Associate Editors—Rev. A. Cammenga, Rev. P. De Boer, Rev. M. Gritters, Rev. C. Hanko, Rev. B. Kok, Rev. G. Lubbers, Rev. J. Vander Breggen, Rev. R. Veldman.

Communications relative to contents should be addressed to
REV. H. HOEKSEMA,
1139 Franklin Street, S. E.,
Grand Rapids, Mich.

Vol. XII, No. 22 Entered as second class mail matter at Grand Rapids, Mich. SEPTEMBER 15, 1936 Subscription Price, 2.50

MEDITATION

Liberation Indeed

Jesus answered them, Verily, verily, I say unto you, Whosoever committeth sin is the servant of sin. And the servant abideth not in the house forever: but the Son abideth ever. If the Son therefore shall make you free, ye shall be free indeed.
John 8:34-36

Freedom indeed!

Perfect, unchangeable, blessed liberty!

Twice blessed because he that enjoys this freedom experiences it only as the result of a liberation from a dreadful bondage, the slavery of sin!

For, he that committeth sin, is the servant of sin!

To the sinner it may not seem so. In fact, precisely as long as and because he is sin's slave, he will say with the conceited Jews of Jesus' day: I never was in bondage, how sayest Thou: you shall be made free? Such is the very nature of this awful slavery, that the sinner is blind to his own bondage and rather imagines himself to be lord in relation to the tyrant he must needs serve! Does he not *commit* sin? And does he not *commit* it because he *wills* it? And does he not will it, because sin is his *delight* and he freely seeks its ways? And is he, then, not free? Oh, to be sure, sometimes it might appear as if his servant would fain become lord and would entwine strong cords of *habits* about him and thus lead him to destruction; but even these he is able to break if he but wills!

I was never in bondage!

Such, indeed, is the proud adage, credited among the dwellers in the dark dungeon of sin!

And this self-deception is characteristic of the very nature of the sinner's bondage. For, indeed, he is free to sin, but this carricature of freedom is his very slavery. He is free to hate God and to mind the things of the flesh, the minding of which is enmity against God. He is free to have his delight in iniquity and to walk according to the desire of his heart and to seek the ways of corruption and unrighteousness. But he is bound from within. His heart is chained to enmity against the Most High, His will is shackled to obstinate perversions, his mind is hopelesslly entangled in the mesh of the lie. To be sure, he hates God with all his heart, and to hate Him appears to him as his freedom; but with that same heart he cannot love Him, and that is his awful bondage. No doubt, he commits iniquity because he wills it, and this he calls his liberty; but he cannot will righteousness, and that is his inexpressibly miserable slavery. The lie he speaks, and calls the truth, and follows, he surely loves, because of this he considers himself free, at liberty even to construe his own god; but he cannot see the kingdom of God and, therefore, he is in wretched subjection. He wills, but he cannot but will to sin. Sin, his lord, leaves him his imagination that he is free, but keeps him in subjection, nevertheless; the law of sin and death reigns in his inmost heart and that law he obeys.

Nor is he able to liberate himself.

Nay, what is worse, he cannot will or desire to be set free, for he loves his very chains; and he would resent every effort to lead him out to liberty!

And even thus the misery of his bondage is not depicted in all its awful reality. For, the fact is, that he is legally in captivity; that sin is his rightful lord; that he is not only devoid of the power to cut his bonds and to escape from his prison, but that he has no right to liberate himself. Nor does anyone else have the right to break his chains and to open his prison doors and to set him free. He is a legal slave. Even the law of God consigns him to the bondage of sin. That law cannot and will not condemn sin in her lordship over the sinner. The prison in which he is held is but the execution of the divine sentence upon him; those chains are his punishment; the bonds of spiritual death are nothing but unbreakable cords of divine wrath. For, he is guilty. With all men, with the whole race, he is guilty, even before he is born. God's judgment is upon him from his first breath. And that judgment is death! And that death is bondage to sin and corruption . . .

He that committeth sin, is a slave of sin!

And doubly blessed is real freedom, because it is always experienced as liberation from this terrible bondage!

It is the freedom that results from the liberation, by the Son. For, if the Son shall make you free, ye shall be free indeed! The liberty it is, that is a reflection of God's own freedom in His children. For, God is free. All freedom is of Him and through Him and unto Him. For, God is good. Goodness He is essentially. Purest, infinite perfection, holiness, righteousness, truth are in Him. For, He is a light and there is in Him no darkness at all. And, therefore, He cannot will the evil. He loves and wills the good. And, loving and willing the good, He performs all His good pleasure. Such is God's perfect freedom.

And to love and will Him, that is the reflection of His freedom in us.

To be free, according to the inner desire of our heart, to know Him and and to love Him, and to do all His will, and thus to be the objects of His eternal lovingkindness, such is liberty indeed!

To hate Him and not to be able to love Him, that is bondage!

And to love Him with all our heart and mind and soul and strength, and nevermore to be able to hate Him, such is liberty!

The liberty of our whole being!

The freedom of the heart!

Freedom indeed!

Glorious Liberator!

The Son shall make you free! Our Lord Jesus Christ!

Oh, it must needs be the Son that is to make us free. No one but the Son could possibly accomplish this liberation. For, freedom is sonship, and sonship is freedom. And only the Son abideth in the house forever!

The servant abideth not in the house!

No servant has an inalienable right in the house in which is a slave. Nor is he inseparably connected with the house. He is no part of it at all. His position with relation to the house is extraneous from it. He is a foreigner in it. He merely serves the will of the master as long as it pleases the latter to be served by him. And when the will of the lord of the house is fulfilled, the servant is cast out. His being cast out means nothing to the house . . .

Thus it is in any house.

And no different it is in the House of God. That House is God's covenant. And the essential thing of that House is the eternal relation of friendship and fellowship, the freedom of love, between God and His people, which is a reflection of the infinitely perfect friendship-relation in the Divine Family. That is the House.

Temporarily there are not only sons, but also servants, in the House of God as it becomes manifest and is established in the world.

And note that, according to the words of Jesus, these servants in God's House are the same as the servants of sin. He that committeth sin is a *servant* of sin; and the servant of sin is at the same time, as long as this world stands, also a *servant* in God's House; and the servant abideth not in the House of God forever, but the Son abideth forever. The sinner has no abiding place in the house of God. He occupies an extraneous position with regard to it. He is not a son, but a foreigner. Yet, even he, though it be in spite of himself and though it be far from his purpose, must needs serve in that House. The Father of the House uses him for that purpose. All must serve Him. And all must be subservient to the cause of the building and beautifying His House. The devil and all his host and all the power of iniquity in the world are in that sense servants in the House as well as servants of sin. And even when they furiously rage together against God and against His Anointed, and conspire to cast out the Son, when they rave and madly rage against the Christ on Golgotha, they are still servants in the House of God and fulfill the will of the Most High.

But they are mere slaves in the House, not sons.

Even as they are slaves of sin, so they are slaves of God.

And God does not want slaves forever. They must merely serve Him for a time and will be cast out as soon as they have accomplished His purpose.

But the Son abideth forever!

He is essential to the House. For, He is the Second Person of the Holy Trinity. From eternity to eternity, *eternally,* and therefore, with a relationship that has nothing to do with time, He is in the bosom of the Father. His position in the House of God is intrinsic. His place is inalienable. Without Him the House is not. For, He is the Son. He can never be cast out. He must and does abide forever! And the Son is eternally free, loving the Father and being loved of Him in infinitely perfect friendship. The mind of the Father is His mind, the will of the Father is His will, the heart of the Father also throbs in Him. The Son, Who abideth in the House forever, is eternally, divinely free!

Free indeed! . . .

And the Son shall make you free!

For, it is the Father's eternal good pleasure to build a house that would be a reflection of the eternal House as it is with Him. And also in that house of God with men, it is His will to have sons that are conformed to the image of the Only Begotten And thus He ordained that the Only Begotten should also be the head of that house of God with men. And He gave unto Him those, whom He ordained to be sons of God, that He might enter into

their state, become like unto them in their flesh and blood; that He might secure for them the right to be liberated and to be called sons of God; and that He might enter into their prison, cut their bonds and lead them out into the glorious liberty of the sons of God!

And this good pleasure of the Father the Son fulfilled.

For, He came in the likeness of sinful flesh and adopted the flesh and blood of the children in the seed of Abraham. And He paid the price of their redemption on the accursed tree. For, thus must all righteousness, the righteousness of God, be fulfilled. The brethren of the Son are servants of sin, children of wrath, legally in bondage of sin, and they have no right to be liberated. But the Son paid the price and gained for Himself the right to liberate His brethren, when He shed His life-blood before the face of the Father, a sacrifice of the perfect obedience of love!

And having gained the right to liberate His brethren, He received the power to set them free!

For, He was raised from the dead!

And He was received in the House of the Father, even the Holy Child Jesus, flesh of our flesh and bone of our bone. And He was made the Head of the house of God with men, even Christ and Lord, at the Right Hand of the Majesty in the heavens, with all power in heaven and on earth . . .

And He received the promise of the Holy Spirit, in order that by His Spirit He might forever liberate them, whom the Father gave Him and the price of whose redemption He paid in His precious blood!

The Son our Liberator!

The Son as He came into the likeness of sinful flesh.

The Son, as He humbled Himself on the accursed tree and became our Redeemer!

The Son, as He was raised from the dead and exalted by the Father and endowed with power to liberate whom He wills!

He is the One that sets us free!

Adorable Liberator!

If the Son shall make you free! . . .

Do not detract from the power and significance of this Word of God!

For, this and this only is the gospel of your salvation!

Many, indeed, there be that distort this Word of God and change it into a powerless Word of Man, of mere, sinful Man; and though they speak under the pretense of glorifying the liberating Son, deprive Him of all His divinely given power and glory.

The Son, they say, *will* make you free, if you will but let Him liberate you and if only you will come to Him! And thus they at once deprive Him of all His liberating power, transfer that power to mere Man, and let the house of God be destroyed by the mere whims of a sinner! They speak thus only, because they desire to maintain that the Son died for all men without distinction on the cross of Golgotha, thus declaring His sincere intention to set all men free and paying the price of their redemption. Yet, it is undeniable that many remain in the bonds of sin and death forever, are never set free by this Son. How, then, must this apparent contradiction be explained? By the unwillingness of mere Man! If you will not be liberated, the Son cannot set you free. In the last instance the realization of the gospel of your liberation depends, not on the Son, but on you! . . .

Miserable carricature of the gospel, of the liberating Christ, of the Almighty Himself!

For, what liberator is he, that stands outside of the prison door and calls to him that locked behind the door and in shackles, that he will be free if he will but come out? And how could the liberation of sinful man ever be accomplished, of man that is shackled in the bondage of sin from within, so that his very will is in bondage, so that he loves the very dungeon in which he serves his sentence, the very bonds that are fastened to his inmost nature, so that he will not and cannot will to be led out into the glorious liberty of the children of God,—if his would-be liberator would depend on the will of that sinner to set him free? . . .

God forbid!

The Son shall make you free!

Not, indeed, all men, but those whom the Father gave Him and for whom He paid the redemptive price in His atoning blood!

He *shall* make them free!

Not by a power that is dependent on the goodwill of the sinner that is to be liberated, but by that powerful, irresistible grace that is fully able to overcome the ill-will of natural man. For, the Spirit He has received is the Spirit of liberty. The Lord is that Spirit, and where the Spirit of the Lord is, there is liberty! And that Spirit He poured out into His Church, which is His body. And by that Spirit He enters into the deepest heart of everyone of His brethren, cuts the bonds of sin from within, calls them out by His efficacious Word, leads them out into the liberty of the sons of God, that abide in the house forever with the Son!

And thus liberated you see and bemoan, for the first time, your bondage. And bemoaning your slavery, He leads you to His cross and, by faith, liberates you from the guilt of sin.

And liberated from guilt, He delivers you from sin's dominion.

And makes you like unto Himself!

Sons with the Son!

Free, indeed!

H. H.

EDITORIALS

Bespreking der "Algemeene Genade" in Nederland

We beloofden nog terug te zullen komen op het referaat van Ds. De Graaf over de "algemeene genade", zoowel als op de bespreking, die op dit referaat volgde.

Het feit, dat onze geachte collega aan de overzijde van den oceaan reeds zoo spoedig na zijn, op de algemeene predikanten conferentie gehouden referaat nogmaals over hetzelfde onderwerp sprak, toont wel, niet alleen, dat het stuk der z.g.n. gemeene gratie hem belang inboezemt, maar tevens, dat het hem ernst is om zijne beschouwing in dezen ingang te doen vinden bij de Gereformeerden in Nederland. En dit behoeft ons niet te verwonderen, indien we voor de aandacht houden, dat Ds. de Graaf, zooals hij in antwoord op een der hem gedane vragen opmerkte, overtuigd is, dat "heel die foutieve onderscheiding van 'algemeene' en 'bijzondere' genade leidt tot de profaniseering van het christelijk leven en tot verlamming van onze actie."

Dat men zich in Nederland opnieuw indenkt op de kwestie der gemeene gratie, kan ons slechts tot blijdschap stemmen. En dat er als vrucht van dit indenken op het stuk der gemeene genade stemmen worden gehoord, die zich op meer dan één punt verzetten tegen Dr. Kuyper's voorstelling van dit stuk, is iets, dat mocht worden verwacht. Dat men in Nederland zoo langen tijd de leer der algemeene genade, zooals die in het "monumentale werk" van Dr. Kuyper Sr. over dit onderwerp werd ontwikkeld, als vaststaand beschouwde, was niet het gevolg van zelfstanding denken en oordeelen, maar veeleer van een meer of min blindelings volgen van een groot man. Nu men ook Kuyper's werk onder 't kritiek-mes neemt, moet het wel blijken, dat het stuk der gemeene gratie nog lang geen volkomen zekerheid heeft. En het is onze hope, dat de Nederlandsche Gereformeerden het ten slotte mogen inzien, dat heel deze leer indruischt tegen de Heilige Schrift, zoowel als tegen de Gereformeerde belijdenis.

Intusschen is men nog niet zoover, dat men bereid is, om heel de zaak te verwerpen. Zoover is ook Ds. de Graaf nog niet. Wel komt hij in verschillende opzichten in strijd met de voorstelling van Dr. Kuyper op dit stuk, zooals ook Dr. Schilder en anderen. Wel spreekt Ds. de Graaf het onomwonden uit, dat er geen genade is en kan zijn voor de "ongeloovigen". En met name wordt door hem de twee-terreinen-leer bestreden, iets, dat we ook ontmoetten bij Dr. Schilder, Dr. Dooyeweerd en Dr. Vollenhoven. Maar zoodra als iemand nu de opmerking maakt, dat op deze wijze heel de leer der gemeene gratie in den grond wordt bestreden, verzet men zich en houdt staande, dat dit geenszins het geval is en dat men slechts bedoelt, om eene juiste voorstelling te geven van deze "Schriftuurlijke" waarheid. Dit kwam ook weer uit in het referaat van Ds. de Graaf, zoowel als in de daarop volgende bespreking. Op de vraag van Prof. Aalders of de referent niet alleen de term maar ook heel de zaak der gemeene gratie verwerpt, antwoordde deze immers ontkennend. Hij verwerpt niet de zaak, maar "keert zich met kracht tegen de verkeerde term 'algemeene genade'. Bovendien blijft hij nog spreken van Gods "goedertierenheid" over de "ongeloovigen", en van een "zegen" Gods, dien deze "ongeloovigen" wel misbruiken hunnerzijds, maar die hun dan toch van Godswege toekomt. Hieruit blijkt wel, dat men nog niet is, waar men wezen moet en nog niet bereid is, om geheel en al met de leer der gemeene gratie te breken.

En toch komt het mij voor, dat de vraag van Prof. Aalders niet ongegrond was. Ds. de Graaf mag er zichzelven niet van bewust zijn, hij mag het noode willen toestemmen, dat hij wel metterdaad de zaak der gemeene gratie verwerpt en dat hij niet slechts strijdt tegen een verkeerden term, in den grond der zaak is dit toch het geval.

Zoo althans wil het ons voorkomen.

Om dit oordeel te motiveeren, hebben we slechts te letten op enkele hoofdpunten in het referaat, dat we in het vorig nummer van ons blad in zijn geheel weergaven.

Daar is in de eerste plaats de voorstelling, waarvan onze geachte collega uitgaat, dat namelijk alles zijn motief en doel vindt in Gods Verbond. Dit was zoo in de schepping vóór den val, en dit is nog het geval na den val. "De genade Gods in Christus, de verbondsgemeenschap tusschen God en Zijn volk in Christus, is bron en oorzaak en doel van het bestaan van alle schepselen en van allen zegen ook nu", zoo sprak Ds. de Graaf volgens het verslag van zijn referaat. Hoe hij zich daarbij de verhouding denkt tusschen de schepping, het z.g.n. "werkverbond", de val en het Verbond in Christus, en of hij uitgaat van de gedachte, dat de realizeering van het eeuwig Verbond in Christus naar Gods eeuwig welbehagen doel en motief is van alle dingen in schepping en herschepping, van zonde zoowel als van genade, van verwerping zoowel als van verkiezing, is uit het verslag niet recht duidelijk. Maar in elk geval concentreert zich, volgens de voorstelling van Ds. de Graaf, alles om de idee des Verbonds.

Bovendien meenen we uit het verslag van zijn referaat te mogen opmerken, dat Ds. de Graaf het wezen des Verbonds ziet, niet als een weg tot zaligheid (hoe zou het anders motief en doel van alle dingen kunnen zijn?), ook niet als een zekere overeenkomst tusschen twee partijen, maar als *gemeenschap* van God met Zijn volk in Christus. Dit sluit zelfs de mogelijkheid van een verbond van God met de "wereld", zooals Kuyper het wil, buiten. Kuyper toch laat God een verbond sluiten met de goddelooze wereld buiten Christus tegen Satan, en dat wel met

het doel, om Zijn oorspronkelijke scheppings-ordinatie te handhaven! Dit zal ook bij Kuyper's voorstelling van het verbond wel niet te handhaven zijn (Kuyper's beschouwing is, dat de idee des verbonds ligt in een overeenkomst van twee partijen tegenover een derde); maar de mogelijkheid van zulk een voorstelling wordt ten eenenmale afgesneden, als het wezen des verbonds moet worden gezocht in gemeenschap van God met Zijn volk in Christus. Ds. de Graaf is dan ook van oordeel, dat *alle zegen* zijn bron vindt in deze verbondsgemeenschap tusschen God en Zijn volk.

Verder leerde de referent, volgens het verslag van zijn referaat, dat door de zonde alle verbondsgemeenschap tusschen God en mensch volstrekt werd verbroken. "Hierbij is verondersteld, dat door den zondeval de gemeenschap tusschen God en mensch gansch verbroken werd, en die gemeenschap alleen door den Christus in het verbond der genade werd hersteld." En hieruit nu leidt hij dan verder af, dat er geen welbehagen of gunst Gods is uitgaande tot de goddelooze "wereld". "Er is dus geen nawerking van het oorspronkelijk welbehagen, dat God eens tot Zijn heilige schepping deed uitgaan. Het welbehagen is alleen door Christus tot de wereld. Er is geen tweeërlei welbehagen of gunst." En in verband hiermee ontkent Ds. de Graaf, dat er een algemeen Vaderschap Gods is. God kan eens tot de ongeloovigen zeggen: Ik heb u nooit gekend.

De lijn, die door den geachten referent werd getrokken loopt dus als volgt:

1. Het Verbond, de idee waarvan is gemeenschap tusschen God en Zijn volk, beheerscht alle werk Gods in schepping en herschepping. Het is bron en motief en doel van alle dingen.

2. Die verbondsgemeenschap (door het Woord vóór den val, door Christus als het vleeschgeworden Woord na den val) is bron van allen zegen. Binnen den band dier gemeenschap is de gunste Gods, genade, zegen; buiten die gemeenschap is niets van dat alles.

3. Die gemeenschap des Verbonds werd door den val volstrekt gebroken, en bestaat na den val alleen in Christus. De "ongeloovigen" staan in die gemeenschap niet.

4. Vandaar, dat er voor de "ongeloovigen" geen genade of gunst is. Genade is uitsluitend voor degenen, die in Christus Jezus zijn.

Nu zouden wij zeggen, dat hiermede heel de leer der gemeene gratie veroordeeld en verworpen is. In elk geval is de grond weg gegraven van onder de gemeenegratie theorie, zooals zij door Dr. Kuyper werd ontwikkeld. Deze toch is gefundeerd in de voorstelling, dat er wel metterdaad een verbond is opgericht tusschen God en de "wereld" buiten Christus. Dit toch, zoo is de voorstelling, is het verbond, dat duidelijk werd geopenbaard aan Noach na den vloed. In *De Gemeene Gratie* lezen we hieromtrent het volgende:

"Het vaste geschiedkundige uitgangspunt voor het leerstuk van de *gemeene gratie* ligt in de *Verbondssluiting van God met Noach na den Zondvloed.*" 1, 7.

"Ook met de toekomst der kerke Gods staat de oprichting van het Noachietisch Verbond dus wel terdege in verband, maar in verband door de wijziging, die ons algemeen menschelijk leven onderging. Er is toch in dit Noachietisch Verbond niets dat opzettelijk of bijzonderlijk van *zaligmakende* genade handelt. Van vergiffenisse van schuld en zonde, noch van belofte van kindschap en eeuwig leven is sprake. Er wordt geen heil aan enkelen toegezegd, maar de belofte Gods in dit verbond strekt zich over *alle* kinderen der menschen uit. Het Verbond komt wel aan de kerk ten goede, en heeft zelfs, zoo ge wilt, wel den toekomstigen bloei der kerk ten doel; het wil de kerk mogelijk maken en haar een plaats der ruste verzekeren, maar van de kerk als zoodanig handelt het niet. Het handelt van den mensch *als mensch,* van den mensch in zijn samenleving op aarde met andere *menschen,* van den mensch in zijn verhouding tot de *dieren,* en van den mensch in zijn verhouding tot de vernielende elementen der *natuur.*" I, 9, 10.

"En dit feit nu, deze bestendigheid van de thans bestaande orde van zaken, voor wat heel ons aardrijk, en het menschelijk leven op dat aardrijk, betreft, is ons bezegeld in het *Noachietisch Verbond.*. Tot op Noach golfde alles in gestadige onrust, en was der verandering onderworpen. De vloek werkte in toorne door. Maar bij Noach is die onrust in ruste verkeerd door een vrijmachtige daad van de goedertierenheid des Heeren. God heeft na den Zondvloed aan deze aarde Zijn Verbond gegeven. Zijn Verbond aan deze aarde, Zijn Verbond aan al wat mensch heet, Zijn Verbond zelfs aan de dierenwereld en aan heel de natuur." I, 14.

Nadrukkelijk wordt de voorstelling door Ds. de Graaf gegeven in zijn beide referaten door Dr. Kuyper veroordeeld, als hij schrijft:

"Tot *zesmalen* toe wordt het alzoo uitdrukkelijk in dit kort bestek uitgesproken, dat we hier *niet* staan voor een Verbond van *particuliere,* maar voor een Verbond van *gemeene* gratie; en het is bijna niet te verstaan, hoe men, in strijd hiermee, en deze stellige, tot zesmalen toe herhaalde uitspraak niet achtende, nochtans het *algemeen* karakter van dit Verbond heeft weggeredeneerd en bijna ontkend. Alleen *valsche geestelijkheid* bewoog hiertoe. Het woord van Jezus niet achtende, dat er zelfs 'geen muschje op aarde valt zonder den wil des hemelschen Vaders', kon men er niet inkomen, wat hier de zorge voor het gevogelte des hemels en alle gediert der aarde beduidde. Vergetende, wat de Evangelist Johannes ons betuigt, dat *alle dingen* door het Woord gemaakt zijn, en dat daarom in dat Woord het leven is, en dit leven het licht *der menschen,* kon men zich geen Genadeverbond anders dan van particuliere strekking denken, en vond in zijn beperkte voorstelling voor een Verbond van gra-

tie met alle kinderen der menschen geen plaats. Dat we naar ziel *en lichaam* Jezus' eigen zijn, drong met zijn gevolgtrekkingen niet in het besef door. En dat de godzaligheid niet alleen voor het toekomende, maar ook *voor het tegenwoordige leven* een vrucht van genade heeft, werd in zijn diepte niet verstaan." I, 18.

De laatste opmerkingen in deze paragraaf, zoowel als de opmerking betreffende Gods zorge voor de vogelen des hemels en de dieren des velds, verdoezelen slechts de zaak, waarom het hier gaat, zooals elk opmerkzaam lezer zal toestemmen. Het gaat immers niet over de vraag of de *geloovigen* ook met ziel en *lichaam* het eigendom van Christus zijn; noch ook over de vraag of de *godzaligheid* ook genadevrucht heeft voor het *tegenwoordige* leven; noch over de vraag of God ook zorgt voor vogelen en dieren des velds. Niets van dit alles werd ooit ontkend. Maar het gaat wel over de vraag of God een Verbond heeft opgericht met *alle* menschenkinderen en of de *ongodzaligheid* ook genadevrucht kan ontvangen voor het tegenwoordige leven. En op deze vragen antwoordt Ds. de Graaf beslist ontkennend; Dr. Kuyper bevestigend.

Sterker nog dan in het boven aangehaalde, drukt Dr. Kuyper zich uit in het volgende:

"Verbondssluiting is een daad van *vriendschap*. Stond nu ons menschelijk geslacht, in zijn door de zonde verdorvene natuur, *vijandig* tegen God over, dan springt in het oog, hoe de sluiting van het Verbond na den Zondvloed, een niet rekenen met die vijandschap is, een doen alsof de mensch vriend in plaats van vijand ware, een zich met den mensch verbinden tegen een derde, d.i. tegen den Booze en het verderf dat hij over ons geslacht en over onze wereld had gebracht en nog steeds bezig is te brengen. Houd u toch aan de eenvoudige, oorspronkelijke beteekenis der woorden, en laat een term als die van *Verbond* toch niet, zoodra hij in de Heilige Schrift voorkomt, een klank zonder zin u worden. Als Duitschland met Oostenrijk en Italië een *verbond* sluit, dan verstaat een ieder, wat dat beteekent, en begrijpt men, dat zulk een verbond ten doel heeft, om het gevaar dat van den kant van Frankrijk of Rusland dreigen mocht af te wenden. Dit nu is altoos de zin en beteekenis van een verbond. Men verbindt zich saam om gevaren, die dreigen af te wenden, ten einde een derde onheilspellende macht te weerstaan, en treedt, om dit doel te bereiken in nauwe betrekking. Zien we dus na den Zondvloed God den Heere met den mensch in verbond treden, dan moet dit denkbeeld van *verbond* ook hier in gelijken zin worden opgevat, en wordt ons te verstaan gegeven, dat de mensch in gevaar verkeerde, dat dit gevaar dreigde van een kant, die ook aan God vijandig is, en dat God nu met den mensch een verbond aangaat tegen de booze macht van Satan en Dood, van wie dat gevaar dreigt te komen. Zelfs moet ge niet den misslag begaan, om u dit verbond voor te stellen, als doelende alleen op onze redding. Door Satan werd volstrekt niet alleen ons heil, maar evenzoo de eere Gods bedreigd. Door ons menschelijk geslacht naar Zijn beeld te scheppen, had God eenmaal de eere zijns naams aan de gaafheid van ons geslacht verbonden. Ons geslacht kon niet ondergaan in zonde en dood, zonder dat Gods eere hierbij leed. Als we ons een oogenblik op menschelijke wijze mogen uitdrukken, zouden we daarom wel willen zeggen, dat niet alleen de mensch, maar ook God belang had bij het niet afsnijden van de toekomstige ontwikkeling van ons geslacht. Dat belang van Gods eere kon niet tegenover Satan verdedigd worden dan door den mensch. En zoo strekt het Verbond dat God met den mensch sluit, metterdaad, om het tweeledig belang, eenerzijds de eere Gods en anderzijds van de redding van ons geslacht, tegenover Satan veilig te stellen. God verbindt zich daartoe aan ons geslacht, en Hij verbindt daartoe ons geslacht aan Zich. Niet natuurlijk alsof de mensch zijnerzijds ook maar iets Gode kon toebrengen, maar juist opdat hij voor de eere Gods van beteekenis zou zijn, verwekte de Heere hem door zijne genade en schonk hem door genade de wapenen om voor zijn eere te strijden. Feitelijk is de eere van Gods naam dan ook door de wolke der getuigen tegenover Satan gehandhaafd en verdedigd, ook al spreekt het vanzelf, dat God hiertoe zijne getuigen bekwamen moest". I, 287, 288.

De laatste opmerking is ook hier weer misleidend. Niemand ontkent, dat de eere Gods door *de wolke der getuigen* werd gehandhaafd en verdedigd. Het gaat er slechts over of dit ook geschiedt door de goddelooze, Gode vijandige wereld en dat wel krachtens een verbond der vriendschap, dat God met die wereld zou hebben opgericht. En dit laatste is Kuyper's voorstelling. "Het Verbond met Noach is niet met de kerk, maar met ons menschelijk geslacht en met de natuurlijke wereld gesloten, en dit Verbond blijft zijn werking oefenen, ook in landen en bij volken waar de kerk van Christus nog zelfs niet gekend is".

Tegen dezen grondslag van de "gemeene gratie" keert zich Ds. de Graaf.

En ook ontkent hij, wat Kuyper leert aangaande de betrekking van dit gemeene gratie-verbond tot Christus. Deze toch verklaart de gemeene gratie uit Christus als *scheppinsmiddelaar,* uit het eeuwige Woord. Zoo lezen we in Kuyper's Dictaten Dogmatiek, III, Locus de foedere gratiae communis, p. 129:

"Nog kan de vraag gedaan worden, of het leven der gemeene gratie buiten Christus staat. Let wel, niet of er niet ook wel ethische invloeden op inwerken, maar of ze er principieel mee samenhangt. En dan moet het antwoord zijn: ongetwijfeld. Ook geheel die helpende redding komt uit den Christus. Doch niet uit Christus als verlossingsmiddelaar ter zaligheid, maar uit Hem als den scheppingsmiddelaar. Het scheppingsleven zelf heeft van den middelaar niet zijn essentie, maar wel de modaliteit van zijn existentie ontvangen. Het is het Eeuwige

Woord, door 't welk alle dingen geschapen zijn en tot op dezen oogenblik in stand worden gehouden".

We haalden Kuyper aan, niet om zelf nogmaals kritiek op zijne voorstelling uit te oefenen. Dit is niet moeilijk, want zijn gemeene gratie theorie staat schier aan alle kanten voor kritiek open. Ze rust op een verkeerde uitlegging der Schrift, ze is ongereformeerd, ze is dualistisch, ze is met zichzelf in tegenspraak, ze is onmogelijk. Doch we deden enkele grepen uit Kuyper, louter en alleen om aan te toonen, dat Ds. de Graaf principieel met hem op dit punt heeft gebroken.

Hieraan kan geen redelijke twijfel bestaan.

In het licht van hetgeen we boven schreven, zijn verschillende uitspraken van den geachten referent ons een raadsel.

Het is ons een raadsel, dat in antwoord op een vraag van Prof. Aalders Ds. de Graaf kon verklaren, dat hij niet de "geheele zaak" verwerpt, doch zich met kracht keert tegen den verkeerden term "algemeene genade". En ook begrijpen we niet het antwoord, dat spreker gaf op de vraag van den heer Ridder, "hoe ref. nu staat tegenover Dr. Kuyper's 'De Gemeene Gratie'. Deugt dat geheele werk van Kuyper nu niet meer?" Hierop toch antwoordde Ds. de Graaf, volgens het verslag: "dat hij de diepste waardeering heeft voor het werk van Dr. Kuyper, ja, wel wil zeggen, dat de Geref. predikanten in bijna alle stukken der Geref. theologie, afhankelijk zijn van het werk door Kuyper geleverd. Ref.'s waardeering daarvoor komt juist ook hierin uit, dat ref. in enkele opzichten critisch durft staan tegenover Dr. Kuyper". Als deze uitspraak van waardeering doelt op Kuyper's werk in 't algemeen, kunnen we haar verstaan. Als ze echter een antwoord bedoelt te zijn op de vraag van den heer Ridder, en dus doelt op het werk: *De Gemeene Gratie,* begrijpen we haar niet.

Ook verstaan we niet, hoe Ds. de Graaf nog altijd kan spreken van eene *goedertierenheid* Gods voor de "ongeloovigen". En zelfs meent hij, dat er nog *zegen* Gods is voor de goddelooze wereld, zegen, die weliswaar door de wereld misbruikt wordt (iets, dat strikt genomen van zegen nimmer kan worden gezegd, H.H.), maar dan toch zegen van God is. We bedoelen er thans niet op te wijzen, dat deze voorstelling geheel tegen de Schrift indruischt (de berijming van Ps. 37 vertolkt de doorloopende gedachte der Heilige Schrift zeer juist als ze de gemeente laat zingen: "De vloek vervolgt den anderen tot in 't graf"), maar wel hierop, dat ze in tegenspraak is met heel de lijn door Ds. de Graaf ontwikkeld. Als alle zegen voortvloeit uit het verbond en alleen in verbondsgemeenschap genoten wordt, als die gemeenschap door den val ganschelijk werd verbroken en alleen in Christus hersteld wordt, dan staat de "ongeloovige" buiten die gemeenschap en dan moet met onverbiddelijke logika volgen, dat hij ook geen zegen ontvangt. En wat het uitwisselen van den term *gratie* voor *goedertierenheid* betreft, het is niet alleen niet de moeite waard om hierover zooveel stof op te jagen, maar ook zal Ds. de Graaf dit op grond van de Heilige Schrift niet kunnen volhouden. Goedertierenheid in de Heilige Schrift is, beide naar het Hebreeuwsch en 't Grieksch, geen woord, dat een zwakkere beteekenis heeft dan genade. Noch ook wordt het woord ooit gebezigd voor de "ongeloovigen".

Ten slotte nog enkele positieve opmerkingen.

Allereerst zouden we gaarne zien, dat Ds. de Graaf het begrip "genade" van den grond op of van den wortel uit ontwikkelde en uit de Heilige Schrift opdiepte. Hij zal dan niet blijven staan bij de traditioneele definite: genade is onverdiende of verbeurde gunst. Dat is wel waar uit één enkel oogpunt, en dan nog slechts ten opzichte van den begenadigden zondaar, niet in volstrekten zin. Immers, ofschoon de zondaar Godes gunst heeft verbeurd, ze is toch door Christus voor hem verdiend en wordt hem in den weg van en op grond van Gods gerechtigheid geschonken. Maar "genade" is ook veel meer dan gunst. We gevoelen dit aanstonds als we er even aan denken, dat God in Zichzelven, in absoluten zin genadig is, afgedacht van eenige relatie tot het schepsel. In elk geval ligt onze kracht in de ontwikkeling der waarheid en de bestrijding der dwaling altijd hierin, dat we langs exegetischen weg onze concepties uit de Schrift opdiepen.

In de tweede plaats zouden we gaarne zien, dat Ds. de Graaf de lijn des Verbonds doortrok van het begin tot het einde. De verbondsgedachte beheerscht zeker alles. De realizeering van Zijn verbond is zeer zeker motief en doel van al Gods werken. Maar dan in strikt supra-lapsarischen zin, zoodat het Gods eeuwig welbehagen is, om Zijn verbond te realizeeren in Christus, door den diepen weg van zonde en genade, langs de lijnen van verkiezing en verwerping, zoodat al, wat in den tijd geschiedt de realizeering van dat Verbond moet dienen en Gods volk tijdelijk antithetisch, als van de partij des Levenden Gods in de wereld komt te staan.

En eindelijk zal het dan ook gemakkelijker zijn (zooals het tevens juister is) om te spreken van "verkorenen" en "verworpenen" inplaats van "geloovigen" en "ongeloovigen". Het gaat ten slotte over de vraag of er naar Gods eeuwig welbehagen genade is voor de voorwerpen van Zijn "haat des welbehagens". De "ongeloovige" kan ten slotte "geloovig" worden en dus zegen van God ontvangen. Ten opzichte van den verworpene echter zegt God, zooals Ds. de Graaf terecht opmerkt: Ik heb u *nooit* gekend!

Dan komt de zaak zoo te staan, dat verkorenen en verworpenen in het tijdelijk bestaan van den kosmos, in natuurlijk-organisch verband met elkander, wel alle *dingen* gemeen hebben, doch de genade Gods blijft strikt particulier.

H.H.

Verkiezingen en Volharding

Gods Verbond staat eeuwig vast. Het rust in den raad des vredes en in uiteindelijken zin in den Drieëenigen God Zelven. Het is geen middel, maar doel. Het is geen weg, maar de eeuwige bestemming. Het is niet ondergeschikt maar alles beheerschend. Zoo is het in Gods raad, gelijk we zagen. Zullen we spreken van een verbond des vredes of raad des vredes, dan kan dit verbond niet worden vereenzelvigd met Gods eigen verbondsleven. Dit laatste ligt achter den raad des vredes. Aan den anderen kant zagen we ook, dat de raad des vredes niet is het verbond met Christus aan de spitse der Zijnen. Dit laatste toch behoort wel terdege tot het "genadeverbond", of wilt ge, tot *het* verbond, zooals God de Heere het in den tijd openbaart en realizeert en opvoert tot zijn eeuwige bestemming. De raad des vredes ligt achter dit verbond der genade, zooals het besluit achter de openbaring en ontplooiing er van ligt, zooals de eeuwigheid achter den tijd ligt. De raad of het verbond des vredes is een zaak des besluits, en is in dat besluit *eerst* en *alles beheerschend*. Het is de eeuwige wil, het eeuwige besluit Gods, om waar Hij in Zichzelven een verbondsleven der vriendschap leeft als de Drieëenige, Zich als den God des Verbonds te openbaren, en dat wel door een volk in Zijn verbondsgemeenschap op te nemen en het op creatuurlijke wijze en naar de mate van het creatuur op de hoogst mogelijke wijze te doen deelen in Zijn eigen verbondsleven en te doen smaken, dat de Heere goed is. Dit is het allesbeheerschende in Gods eeuwig welbehagen en alle andere elementen in Zijn raad zijn hieraan ondergeschikt.

In het licht van deze beschouwing zal het duidelijk zijn, dat ook de predestinatie logisch volgt op den "raad des vredes" of het besluit des verbonds. Zij dient den raad des verbonds, zooals de raad der "voorzienigheid" weer de predestinatie dient, en niet omgekeerd. Gewoonlijk wordt dit anders voorgesteld. Als men de idee des verbond ziet in een overeenkomst om sommigen te verlossen, dus als een weg tot de zaligheid, dan ligt het wel in den aard der zaak, dat ook de raad des vredes een ondergeschikte plaats inneemt in de besluiten Gods. Hij dient dan de verkiezing. Alles komt dan juist andersom te staan. Het besluit der schepping, de "toelating" van den val in het besluit, de predestinatie met verkiezing en verwerping, deze alle gaan dan aan den raad des vredes vooraf. Want de laatste is niets anders dan de overeenkomst tusschen de Goddelijke Personen, om de uitverkorenen te redden. En het verbond wordt niet anders dan een middel ter redding de uitverkorenen, een weg, waarlangs die redding wordt gerealizeerd. Naar onze beschouwing echter, waarin de idee des verbonds een alles beheerschende plaats inneemt, worden de verhoudingen anders. God leeft een eeuwig verbondsleven in Zichzelven als de Drieëenige God. Hij besluit eeuwiglijk in Zichzelven om Zich te verheerlijken en Zichzelven in Zijn leven des Verbonds te openbaren, Zijn verbondsleven mede te deelen, Zichzelven in de heerlijkheid en zaligheid van dat leven des Verbonds te doen kennen en smaken. Daartoe verordineert Hij den Zoon tot Middelaar, door Wien Gods verbond zal worden geopenbaard naar buiten en in Wien centraal dat leven Gods zal wonen. Want aan den Zoon Zijner liefde, verordineerd tot Middelaar des verbonds, heeft Hij het Koninkrijk gegeven. In denwelken wij de verlossing hebben door Zijn bloed, namelijk de vergeving der zonden. Dewelke is het Beeld des onzienlijken Gods, *de Eerstgeborene aller creaturen*. Want door Hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten: alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen. En Hij is vóór alle dingen, en alle dingen bestaan te zamen door Hem. En Hij is het Hoofd des lichaams, namelijk der gemeente, Hij, Die het Begin is, de Eerstgeborene uit de dooden, opdat Hij in allen de Eerste zou zijn. Want het is des Vaders welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou. En dat Hij, door Hem vrede gemaakt hebbende door het bloed Zijns kruises, door Hem, zeg ik, alle dingen verzoenen zou tot Zichzelven, hetzij de dingen, die op de aarde, hetzij de dingen, die in de hemelen zijn. Kol. 1:13-20.

Zonder nu in bijzonderheden in te gaan op de uitlegging van deze machtige en verhevene passage, waarin we als in vogelvlucht een blik ontvangen in het ééne groote werk Gods, zooals Hij dat in Zijn eeuwig welbehagen heeft gedacht en gewild, in den tijd, in schepping en herschepping realizeert, en straks in de eeuwigheid in volmaaktheid daar zal stellen, is het toch noodig op enkele hoofdmomenten even de aandacht te vestigen. In de eerste plaats is het wel duidelijk, dat in deze pericoop het werk Gods, in schepping en herschepping, bezien wordt van uit het licht van Gods eeuwig welbehagen. Zooals de dingen hier worden voorgesteld, zoo is het in 't eeuwig welbehagen Gods alleen; en zoo zullen we dat werk Gods slechts zien, als dat welbehagen zal zijn vervuld. Immers, in den tijd is niet Christus, maar Adam de eerstgeborene aller creature. Maar het is des *Vaders welbehagen* geweest, dat in Christus al de volheid wonen zou. In de tweede plaats zal het ook duidelijk zijn, dat het hier niet gaat over den Zoon als tweede Persoon in het Goddelijke Wezen, maar over dien Zoon als Middelaar van Gods verbond. Van den Zoon toch, naar Zijn Goddelijke natuur, kan het niet worden gezegd, tenzij men de woorden geweld aandoet, dat Hij is de Eerstgeborene aller creature (proototokos pasees ktiseoos). Deze uitdrukking toch zal moeten worden verklaard in het licht van de soortgelijke uitdrukking in vs. 18: de eerstgeborene uit de dooden (proototokos ek toon nekroon). Met andere woorden, zooals de laatste uitdrukking Hem een plaats geeft bij de dooden, waaruit Hij als Eerstgeborene te voorschijn treedt, zoo plaatst de eerste uitdrukking Hem

bij de creaturen. Het gaat eenvoudig niet aan om van den Zoon in Zijn Goddelijke natuur te zeggen, dat Hij is de Eerstgeborene aller creature. Als zoodanig is Hij niet de Eerste, maar de Eengeborene; behoort Hij niet bij de creaturen, maar is Hij de "geheel Andere"; is Hij niet in den tijd, maar is Hij de Eeuwige. Bovendien is het ook uit het overige gedeelte van den pericoop wel duidelijk, dat de Schrift hier niet spreekt van den Zoon als zoodanig, maar van den Christus, van den Zoon, zooals Hij in Gods welbehagen werd verordineerd tot Middelaar. Wij hebben immers in Hem de verlossing door Zijn bloed, de vergeving der zonden; en Hij is toch het Hoofd des lichaams, namelijk der gemeente, het Begin, de Eerstgeborene uit de dooden. En door het bloed Zijns kruises heeft God vrede gemaakt en alle dingen tot Zichzelven verzoend, beide, die in de hemelen en die op de aarde zijn. Het lijdt dus geen twijfel, dat we hier een blik ontvangen op den Zoon, zooals Hij tot Heer en Christus werd verordineerd in het eeuwig welbehagen Gods. In de derde plaats zal het ook duidelijk zijn, dat deze verordineering van den Zoon door den Drieënigen God, het *allereerst* is in Gods besluiten aangaande *al* Zijne werken naar buiten, en in logische orde aanstonds volgt op den raad des verbonds, het eeuwig besluit, om Zichzelven in de heerlijkheid van Zijn verbondsleven te openbaren. Alleen dat kan de verklaring zijn van de woorden der Schrift in Kolossensen 1:13-20. Het is des Vaders welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou, dat door Hem al de heerlijkheid van het Goddelijk verbondsleven zou uitstralen naar buiten. Hij is immers het *Begin*. En als Begin is Hij de Eerstgeborene uit de dooden. Ook dit klinkt vreemd, als we de woorden trachten te verklaren uit het oogpunt der *historie*. Dan toch is niet de dood en de opstanding uit de dooden het *Begin*, maar de schepping. Doch het gaat hier niet over de historie, maar over het *welbehagen des Vaders*. En in dat welbehagen des Vaders is Begin, wat in de historie einde wordt. Dat einde nu is niet de schepping, maar de herschepping, niet Adam, maar Christus. Alle dingen, die in de hemelen en die op de aarde zijn in Christus vereenigd en met God verzoend, en in Christus al de volheid van het Goddelijke verbondsleven wonende en uit Hem in alle dingen uitstralend tot heerlijkheid Gods des Vaders,—dat is het einde. Maar van dat einde is Christus, als de Eersteling der dooden, juist het *Begin*. Het Begin in den Raad Gods. Dat is dus allereerst in Gods welbehagen. De Zoon wordt verordineerd als de Opgestane uit de dooden, opdat in Hem als de volheid wonen zou. Maar zóó, in Gods raad namelijk en als de Opgestane uit de dooden, is Hij ook de Eerstgeborene aller creature. Hij is eerder dan Adam, niet slechts in tijdsorde, maar ook in logischen zin. In den raad Gods volgen alle schepselen den Opgestane uit de dooden, het Begin. De Opgestane is geen reparatie-werk van het begin in Adam, maar Adam in verband met alle dingen is zóó verordineerd, dat alles paste bij en uitloopen moest op den Opgestane. Om Hem, in Wien naar 's Vaders welbehagen alle dingen vereenigd zouden worden, en in Wien alle dingen zouden wonen, zelfs de volheid der Godheid lichamelijk, concentreert zich alles in Gods besluit tot realizeering van Gods Verbond. Niet de schepping, niet de val, niet de gemeente, niet de predestinatie met verkiezing en verwerping, niet de Vleeschwording, niet het Kruis zijn eerst in het welbehagen Gods; maar de Opgestane, de verheerlijkte Christus is eerst, de Eerstgeborene uit de dooden, de Eerstgeborene (in Gods welbehagen) aller creature, *het Begin*.

Noem dit nu supra-lapsarisch en herinner ons er aan, dat de belijdenisschriften der Gerefomeerde Kerken infralapsarisch zijn, en we stemmen u dit volmondig toe. We zullen het zelfs niet ontkennen, indien ge het wilt aandikken en onze beschouwing ultra-supralapsarisch wilt noemen. Doch laat mij in de eerste plaats opmerken, dat ge van een *term* wel een dooddoener kunt maken, doch daarmede de waarheid in al haar heerlijkheid en schoonheid niet kunt ontzenuwen. Door een *term* als dooddoener gebruikt, zooals het zoo dikwijls geschiedt, zullen we ons als Protestantsche Gereformeerden zeker niet laten afschrikken. In de tweede plaats mogen we er aan herinneren, dat, ofschoon de spupralapsarische beschouwing zeker niet in de belijdenisschriften werd geincorporeerd, zij nimmer werd veroordeeld. Gomarus ging er op de Dordtsche Synode wel onder, maar hij werd niet weerlegd, nog veel minder werden hij en zijne beschouwing gebannen uit de Gereformeerde Kerken. In de derde plaats zal ieder, die bekwaam is om te oordeelen, twee dingen moeten toestemmen. Allereerst, dat de beschouwing, die we boven gaven van de verordineering van den Christus, gefundeerd is in de Heilige Schrift. Wie meent, dat dit teveel gezegd is, trachte slechts een andere verklaring te bieden van Kol. I:13-20. En bovendien is dit niet de eenigste plaats, die we zouden kunnen aanvoeren ten bewijze van de Schriftuurlijkheid onzer beschouwing. Schier alle Schriftuurplaatsen, die spreken van het besluit aangaande den Knecht des Heeren en die we reeds bespraken, steunen dezelfde voorstelling. En Ef. I:1-12 bieden ons dezelfde gedachte als Kol. I:13-20. Want ook daar concentreert zich alles om die verborgenheid van Gods wil, die Hij ons heeft bekend gemaakt, volgens dewelke Hij in de bedeeling van de volheid der tijden wederom alles tot één (onder een Hoofd) wil vergaderen in Christus, beide, dat in den hemel en dat op de aarde is. En eerst zoo zijn wij, die tevoren verordineerd waren, een erfdeel geworden, en dat wel opdat wij zouden zijn tot prijs Zijner heerlijkheid. Maar, tweedens, zal ieder, die door genade God kent en liefheeft omdat Hij ons eerst heeft liefgehad, moeten toestemmen, dat eerst bij deze beschouwing God wordt verheerlijkt. Zoo is en blijft God waarlijk GOD! En daarom zal alle tegenspraak hem reeds op de lippen besterven. Uit Hem en

door Hem en tot Hem zijn alle dingen; Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid! God is alleen GOD, en Hij doet al Zijn welbehagen.

Christus is dus het Begin. Het gaat om God in Hem, om de realizeering van Gods verbond in Hem en door Hem. Die volheid Gods in Christus echter moet op duizenderlei wijze uitschitteren en uitstralen, het verbondsleven Gods in al zijn volheid, zooals het in Christus is, moet tintelen in en door de harten van een menigte als de sterren des hemels en als het zand, dat aan den oever der zee is. De *eenheid* van de volheid Gods in Christus kan eerst in de *verscheidenheid* van velen op 't hoogst en heerlijkst tot openbaring komen. Daarom volgt in Gods besluiten op de verordineering van den Christus de *verkiezing*. De verwerping is wel aanstonds aan de verkiezing verbonden, maar kan met haar toch niet op ééne lijn worden gesteld. Zij volgt op de verkiezing, willen we scherp onderscheiden, en dient haar. Zij heeft haar motief in den Goddelijken wil om zijn verbond in den antithetischen weg van zonde en genade te realizeeren. Immers de volheid der Godheid woont in den *Opgestane*. Eerst uit diepten van ellende gaat Christus de heerlijkheid van het Goddelijk volle verbondsleven in. En deze weg van lijden tot heerlijkheid, van zonde tot de gerechtigheid van het Koninkrijk der hemelen, van den dood tot het leven, volgt ook de gemeente. En in het bewandelen van dezen weg dient het verworpen deel van het menschelijk organisme de gemeente in Christus. In den bolster der verwerping wordt de verkorene gemeente rijp. Daarom kan de verwerping niet met de verkiezing op één lijn worden geplaatst. De verkiezing is de Goddelijke verordineering van de ééne gemeente met zijn millioenen van uitverkorenen tot de zaligheid van het leven van het Goddelijke verbondsleven in Christus. Zij dient Christus. De verkorene gemeente wordt aan Christus gegeven als Zijn lichaam. Zij moet dienen om de heerlijkheid van de volheid, die in Christus is, op duizendvoudige wijze te doen uitstralen in hare eenheid. Daarom zijn al de verkorenen de *gegevenen* des Vaders aan Christus, en zijn die gegevenen een *eenheid*. Al *wat* Mij de Vader geeft zal tot Mij komen, en *die* tot Mij komt zal Ik geenszins uitwerpen.

Zoo is het naar de Schrift. Men heeft zich tegen deze voorstelling wel beroepen op het woord *uit*-verkiezen. Dat woord toch is een vertaling van het Grieksche werkwoord ek-legein, dat eigenlijk *uit*-lezen beteekent. Men redeneert dan, dat, zal er van *uit*verkiezing sprake zijn, de menigte, waar*uit* verkozen wordt, verondersteld wordt reeds te bestaan. Toegepast op de eeuwige verkiezing nu beteekent dit, zoo meent men, dat de menigte menschen, waaruit God zijn volk verkiest, in het besluit aan die verkiezing moet voorafgaan. En zoo concludeert men dan, dat het besluit der schepping en de "toelating" van den val wel moeten voorafgaan (in den raad Gods) aan het besluit der predestinatie. God heeft dus verkoren *uit* een menigte gevallen menschen. En de opzichzelf goede bedoeling ligt achter deze voorstelling, dat men God geen auteur van de zonde wil maken. Nu mag, wat het laatste betreft, allereerst worden opgemerkt, dat het wel verre van ons moet zijn om God de *auteur* van de zonde te maken. Het is echter een heel andere kwestie, of we in God niet de *besluitende Oorzaak* van het *feit* van den val en van het *feit* der zonde moeten laten. Dit laatste moet zeker wel, willen we God niet onttronen. En, in de tweede plaats, komt dus de infralapsariër met zijn goede bedoeling geen stap verder dan de supralapsariër op dit stuk. Ook hij zal aan den val en aan de zonde als feit een plaats moeten toekennen in het besluit Gods. Wat echter de redeneering uit het woord ek-legein betreft, deze berust op een misverstand. En het misverstand bestaat wel hierin, dat men op God toepast, wat alleen onder menschen geldt. Als menschen uit-verkiezen, dan komt daardoor niets tot stand. Er wordt slechts onderscheiden en gescheiden. Daarom zal zeker datgene, waaruit gekozen wordt, er eerst moeten zijn, voordat gekozen kan worden. Bij God is dat echter juist andersom. Bij Hem is *uit*-verkiezen causaal, oorzakelijk, *scheppend*, Goddelijk. Het is er mee als met het onderscheid tusschen het Goddelijk en het menschelijk Woord. Gods spreken is scheppend. Het Woord is er eerst, dan het ding, dat door het Woord tot stand komt. Het woord des menschen is slechts na-spreken van Gods Woord. Daarom moet Gods Woord in het geschapen ding eerst tot stand gekomen zijn, eer de mensch kan spreken. Als God dus in het besluit uit-verkiest, dan komt er *door* die verkiezing de onderscheiding tot stand of de onderscheidene menigte, en eerst daarna de menigte waaruit wordt verkoren. Met andere woorden, de verkiezing Gods is allereerst verordeneering tot zaligheid van het verbondsleven in Christus.

Zoo is het bovendien naar de Schrift. We hebben er in een ander verband reeds op gewezen, dat de Schrift spreekt van een uitverkiezing in Christus vóór de grondlegging der wereld (exelexato heemas en autoo pro katabolees kosmou), Ef. 1:4. En we hebben toen opgemerkt, dat dit vóór de grondlegging der wereld niet kan beteekenen vóór de schepping, want de eeuwigheid, waarin Gods besluit ligt gaat niet aan den tijd *vooraf*, maar is er boven verheven, is geen tijd. Het moet dus wel beteekenen, dat de verkiezing in orde aan de grondlegging der wereld *in het besluit* voorafgaat. Maar ook spreekt de Schrift van het *kennen* Gods van Zijn volk op meer dan eene plaats. Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de eerstgeborene zij onder vele broederen, en die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen, en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd, en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt. Rom. 8:29, 30. En in I Petrus 1:2 lezen we: Den uit-

verkorenen naar de voorkennis van God den Vader in de heiligmaking des Geestes, tot gehoorzaamheid en besprenging des bloeds van Jezus Christus, genade en vrede zij u vermenigvuldigd. Dit kennen Gods kan niet en mag niet op menschelijke wijze worden verklaard, zooals de Arminiaan het wil. Dan toch krijgen we de idee van een *voorwetenschap* Gods, een van eeuwigheid zien, wie wel in wie niet in Christus zullen gelooven en volharden ten einde toe, en een uitverkiezen daarop gegrond. Ook deze voorstelling past op God toe, wat alleen van menschelijke kennis geldt. Neen, maar het is zulk een Goddelijk, scheppend kennen der liefde, waardoor het voorwerp zelf voor God komt staan en de stroomen van souvereine liefde eeuwiglijk naar dat voorwerp uitgaan. Zoo kunnen we ook verstaan hetgeen we lezen in Jes. 43:4: Van toen af, dat gij kostelijk zijt geweest in Mijne oogen, zijt gij verheerlijkt geweest; daarom heb Ik menschen in uwe plaats gegeven en volken in plaats van uwe ziel.

Zoo staat dus de zaak. God wil Zijn eigen Goddelijk verbondsleven openbaren. Daartoe verordineert Hij den Zoon tot Christus en Heere, de Opgestane, de Verheerlijkte, in Wien alle volheid woont. Daartoe kent en verordineert Hij de gemeente en geeft haar aan Christus, en verkiest bij name al degenen, die in die gemeente een plaats zullen hebben, opdat het ééne pleroma in duizenderlei schakeering in die gemeente zal uitstralen en deze zij tot prijs Zijner heerlijkheid. En daartoe verordineert Hij nu verder de "wereld" met alle dingen. We hebben nu niet het oog nog op de wereld, zooals zij in den tijd wordt geschapen en zich ontwikkeld, maar op de "wereld" van Gods liefde, zooals zij eens, in Christus vereenigd, in de nieuwe hemelen en de nieuwe aarde tot stand zal komen. Van die wereld toch is Christus het Hoofd, zooals Hij er ook het begin van is. Van die wereld is de gemeente erfgenaam met Hem en in Hem. Dat is de wereld van Gods eeuwige voorverordineering. Daar zal gerechtigheid wonen eeuwiglijk. Daar zal alles zich concentreeren om den Opgestane en zal de tabernakel Gods bij de menschen zijn. En die "wereld" staat eeuwiglijk in Gods besluit als het voorwerp Zijner liefde. En om de realizeering van die "wereld", van die allerhoogste openbaring van het Goddelijk verbondsleven in het eeuwige Koninkrijk, draait verder alles in Gods besluit. Aan de realizeering van die "wereld" is alles ondergeschikt. Tot het bereiken van die allerhoogste openbaring Zijner heerlijkheid dient het besluit der verwerping: "van toen aan, dat gij kostelijk zijt geweest in Mijne oogen, zijt gij verheerlijkt geweest, en Ik heb u liefgehad; daarom heb Ik menschen in uwe plaats gegeven en volken in plaats van uwe ziel". Op de realizeering van dat verbond is ook de schepping aangelegd. De heerlijkheid, waarmee God Christus wil verheerlijken, beslist reeds over de eerste schepping. In het besluit is Christus, de Zoon, de Opgestane, reeds de Eerstgeborene aller creature. In hun zijn en worden, in hun bestaan en verdere ontwikkeling zijn ze op Hem aangelegd. Op dat einde is ook het besluit van den val en van de zonde met alles, wat er mee in verband staat, berekend. En verder concentreert zich heel het besluit der "Voorzienigheid", met regen en droogte, vruchtbare en ontvruchtbare jaren, oorlog en vrede, verwoesting en pestilentie, met al het doen van menschen en engelen, van goddeloozen en duivelen, om het ééne besluit van de realizeering van Gods verbond in de eeuwige wereld, in Christus en de gemeente. O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennisse Gods! hoe ondoorgrondelijk zijn Zijne oordeelen, en onnaspeurlijk Zijne wegen! Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest? Of wie heeft Hem eerst gegeven en het zal hem wedervergolden worden? Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid, amen!

Dat eerst zoo de volharding der heiligen absoluut vaststaat, zal duidelijk zijn. Doch hierover willen we een volgend nummer een afzonderlijk opstel schrijven.

H. H.

De Samenkomsten der Classis, in Hoeverre Publiek?

Hierover ontvingen we de volgende vraag:

Hooggeachte Redakteur:

Gaarne zou ondergeteekende, indien niet te veel van uw goedheid, en van de plaatsruimte in den Standard Bearer, gevergd, een antwoord willen vernemen op de onderstaande vraag, die hem, en andere broeders ook, vroeger, en onlangs opnieuw, bezig hield.

Waar ter Classisvergaderingen, behalve dingen van algemeenen en huishoudelijken aard, ook zaken van kerkelijke tucht worden behandeld, en dergelijke tuchtgevallen door de kerkeraden—we zeggen niet in 't geheim—maar dan toch, "naar den aard der liefde", in besloten kring worden besproken, is het daar ordelijk te noemen of wenschelijk te achten, dat de samenkomsten der classis, behalve voor de leden der Gemeenten die tot de classis of de betrokken Kerkengroep behooren, toegankelijk zijn ook voor tegenstanders der kerken, vijanden der Gemeente, en "weggeloopen protestanten"?

We bedoelen natuurlijk niet, dat de onbeschaamdheid van personen der laatstgenoemde categoriën, wanneer zij met hunne tegenwoordigheid de classis samenkomst "vereeren", door U of een ander onzer leiders in het licht worde gesteld; maar dat het karakter der classis samenkomsten nader worde verklaard en de onwenschelijkheid worde uitgesproken van het toegang verleenen aan menschen, die daar niet behooren; die

buite onze kerkgemeenschap staan; ook al gedragen zij zich ordelijk ter vergadering.

Met dank voor de plaatsing teekent hoogachtend, uw broeder in Jezus Christus,

G. Van Beek.

Kalamazoo, Mich., Sept. 6, 1936.

Antwoord.

De vergaderingen der classis zijn *per se* reeds veel meer publiek dan die des kerkeraads, daar vele gemeenten vertegenwoordigd zijn. Daarom worden er dan ook op zulke vergaderingen geen zaken behandeld dan die van algemeen belang zijn voor de vertegenwoordigde kerken of die (hetzij door appél van een bezwaarde of krachtens het bereikt zijn van zeker stadium in het proces der kerkelijke tucht) reeds publiek zijn. De *namen* der betrokken personen behoeven daarbij niet verder publiek gemaakt worden dan ze reeds zijn.

Nu ligt het in den aard der zaak, dat, b. v. bij aanvrage om advies inzake verzwaring van censuur, zaken ter classikale vergaderingen moeten worden gebracht, die tevoren binnen den kring des kerkeraads bleven. Immers moeten de gronden voor de censuur voor de classis blootgelegd worden, opdat deze in staat mag zijn om te oordeelen. Doch ook die gronden worden immers in de vergadering der gemeente afgekondigd, opdat de gemeente in de tuchtoefening bewust mee mag kunnen leven. En de vergaderingen der gemeente zijn strikt openbaar, staan open voor vriend en vijand.

Nu kunnen er misschien gevallen voorkomen, de bespreking waarvan van zoo teederen aard is, dat de classis haar naar den aard der liefde liever in besloten kring behandelt. Ze kan dan altijd in comité vergaderen. Maar dan dient zulk "in comité vergaderen" ook strikt te zijn, d.w.z. alleen toegankelijk voor hen, die krachtens afvaardiging *geroepen* zijn de zaak mede te behandelen.

Indien dat niet het geval is, zou ik zeggen: laat onze classicale vergaderingen zoo publiek mogelijk zijn. De publieke bespreking eener zaak heeft haar nut. Ze *sluit* misschien wel geen lastermonden, maar ze maakt den ingang van zulken laster bij velen toch moeilijker, indien ook niet onmogelijk. In de meeste gevallen kan de kerkeraad slechts wenschen, dat zijn bespreking eener zaak in het volle licht worde gebracht. Ook zou ik geen onderscheid willen maken tusschen gemeenteleden en buitenstaanders, tusschen vrienden en vijanden. Wel is het te verklaren, dat men zich in sommige gevallen geërgerd gevoeld door de tegenwoordigheid van bepaalde personen ter classicale vergadering. Maar toch kan het niet anders dan ten goede werken, dat ook die personen er getuige van zijn, dat én op de vergaderingen des kerkeraads, én op die der classis alle dingen eerlijk en met orde geschieden. Hen buiten de vergaderingen te houden kan slechts achterdocht wekken en lastermonden openen. H.H.

Prolonged Intercession

The people cause Aaron to make a calf, and thus corrupt themselves and turn quickly out of the way that the Lord commanded them. The Lord hereupon, requests Moses that he let Him alone, that His anger may wax hot against them and that He may consume them and make of Moses a great nation. But instead of letting Him alone, Moses beseeches the Lord to turn from His fierce anger and to repent of this evil against His people. This prayer is heard. Turning and going down the mountain, Moses comes near to the camp. Seeing the calf and the dancing, his anger waxes hot. In his anger he casts the tables out of his hands and breaks them beneath the mount. Thereupon he takes the calf, burns it in the fire, grinds it to powder, spreads the powdered mass over the water and makes them drink of it. Aaron is now made to give account of his doing; and the idolaters, who refuse to forsake their idol and come to the Lord and to Moses, are slain. These events have been delineated upon.

We now pass on to Moses' prolonged intercession for the sinful people, the record of which carries us through the 9th verse of chapter 34. Let us quote Scripture here, "And it came to pass on the morrow, that Moses said unto the people, Ye have sinned a great sin: and now I will go up unto the Lord; peradventure I shall make an atonement for your sin."

A great sin indeed has been committed, a sin greater than any the nation thus far had committed. Consider what had taken place. Offerings had been sacrificed. And with the blood of these offerings they had been sprinkled. Thus it must have occured to them that they were a people singularly favored. Though deserving to perish with the Egyptians, the Lord had spared them and delivered them from bondage. And their representatives had been with the Lord on the mountain, seated at His covenant table. And upon them He had not laid His hand. The tokens of his terrible holiness had been seen and understood by them, so that they knew, too, that the despisers of God and of the blood of the covenant reap certain destruction. Yet with all this knowledge of God in their hearts, they in the shadow of a mountain flanked with the symbols of His majesty, had forsaken Him their redeemer-god and turned to the idol! Amazing! Consider that Jehovah had betrothed Himself to Israel. In the words of the prophet, He had spread His skirts over them and covered their nakedness. He had made a covenant with them and Israel had become His wife. The record of the ceremony of the marriage is contained in the 24th chapter of the book of Exodus. Moses took half of the blood of the sacrificial victim that had been slain and sprinkled it upon the altar, that is, presented it to Jehovah by whom it was also accepted as an atonement for the sins of the people. The book of the covenant

was then read in their audience and they said, "All that the Lord has said we will do and be obedient. The marriage, the covenant was then sealed. The blood was sprinkled upon the people. By this act Jehovah officially took the nation to Himself as His wife. And this wife then committed spiritual whoredom. She turned her back upon her Husband and embraced the idol. Verily, a great sin has been committed. And though Moses has prayed for the culprits, he is not at all persuaded in his mind that they have been forgiven. The evidence of this is that he betakes himself to the Lord to again pray for them. There is thus doubt in his mind, substantiated by the circumstance that Jehovah has not as yet said, "I have pardoned." True, the statement does occur that "the Lord repented of the evil which he thought to do unto his people," but it is plain that the Lord has refrained from making this known to Moses. It is, without a doubt, this reticence of Jehovah that sets Moses to wondering how this great sin can be forgiven them. But should he not know? Did not the Lord, immediately after the fall, institute the (typical) sacrificial worship, and has He not all along been covering sin by the atoning blood of this sacrifice and forgiving the man with sins so covered? Mark you well, forgiving, "And the priest shall make atonement for his sin that he hath committed, *and it shall be forgiven him.*" Lev. 4:35. Is Moses unmindful of this and is it this thoughtlessness of his that sends him on his way to Jehovah with the resolve in his soul to petition the Most High that he be permitted to make atonement? It cannot be. That Moses is perplexed, that he fails to perceive how the great sin can be forgiven is evident, "Peradventure," that is, by chance, it may be, I shall make an atonement for you." Though he is quite ready to bear the iniquity of his people, he is in great doubt as to whether his proposal will be accepted. The situation plainly confounds him. And the cause of confusion of mind can be laid hold on. Though it be true that sins were being covered by the blood of a typical sacrifice and that the man with sins so covered was forgiven (if he truly repented)! it is to be considered that there were many sins—the great sins—for which there was no sacrifice. Already in Noah's day, the Lord had let it be known that "Whoso sheddeth man's blood, by man shall his blood be shed." Murder, then, was one of the sins for which no covering had been provided. Other such sins were: the worshipping of other gods, solicitations to religious apostasy, idolatry, divination and sorcery, sacrifice of children, blasphemy, false prophesy, desecration of sacred things, labor on the Sabbath, assault of parents, kidnapping, adultery, theft, slander, wronging the defenseless, in a word, every deliberate crime of whatever nature. The sin-offerings were not intended to cover such crimes. Their perpetrators were either put to death or made to give in retribution or fined or made to undergo some corporal punishment. Thus the sin-offerings anticipated only the unconscious infringements of the moral and ceremonial law and could only cover the many infirmities and miseries that every devout Christian feels in himself, such as weak and imperfect faith, lack of zeal and devotion in the service of God and the lusts of the flesh that contrary to desire riot in his bosom. This failure of the sin-offerings to cover deliberate sins must have opened the eyes of the more thoughtful in Israel to the fact that the blood of bulls and of goats and the ashes of a heifer, sprinkling the unclean, sanctified to the purifying of the flesh only and thus did not purge the conscience; that this blood was not actually the meritorial fountain of their peace toward God. Yet (as will be made plain in a new series of articles on the law) it was only in connection with these offerings that this peace could be had.

But to return. The sin committed by the Israelitish nation in the shadow of Sinai was a deliberate crime against Jehovah that the sin-offering did not cover and that therefore called for their immediate extermination. Of this Moses is fully aware. He realizes that the hour of their crisis is upon them. Will Jehovah forgive? But how can He, if for their sins there be no covering. Can a sin, unatoned for be pardoned. He knows that it cannot, understands that forgiveness demands shedding of blood, as He with whom the people have to do is a righteous God. Hence, his problem is not how God can forgive sin (to maintain this is to be compelled to say of him that the institution of the sacrificial worship had taught him nothing) but how He can forgive a sin not atoned for. He knows this to be impossible. Yet promises had been made to the fathers and confirmed even with an oath. Hence, as certain as God is God, the nation will be spared; but if so its great sin must be covered, and this by blood other than that of bulls and goats. Can it be that what is now required is a human sacrifice? He ponders the possibility of this and concludes that so it might be. But who will die for his people? He considers that they are his and that, if what now is demanded is the blood of a human, the life to be given must needs be his. Does the thought startle him? Does he fear? It must be. But whereas he loves, the resolve forms in his soul that the life to be given, shall be his. So on the morrow, he says to the people, Ye have sinned a great sin: and now I will go up unto the Lord; peradventure I shall make an atonement for your sin." So he returns unto the Lord, and says, "Oh, this people have sinned a great sin, and have made them gods of gold. Yet now, if thou wilt forgive their sin; and if not, blot me, I pray thee, out of thy book which thou hast written."

The petition, "Yet now, if thou will forgive . . . " may, if taken by itself mean, "Yet now, if thou wilt forgive their sin, it is well; but if thou wilt not forgive, let me perish *with them.*" Some take Moses to have meant just this. However, if this is the construction to be placed

on the petition, it is expressive of an impious sentiment, to be formulated thus, "Lord if thou canst not forgive, let me perish with this people; for my attachment for them is so great that the thought of being with Thee without them is unindurable. Therefore, of thou must consume, let Thy bolt strike also me. For I will not be separated from this people." But such speech, one feels, betokens a deliberate attempt to taunt God. It is a speech that can rise from that soul only, aflame with rebellion But Moses is a man of exceptional piety. The zeal of God's house consumes him. His concern is the honor of God's name. If He consumes them, the Egyptians will slander; they will say, For mischief did He bring them out . . . " It is love of God and of His servants to whom He sware, that constrains Moses. What would it avail God, if he perish with this people? His prayer, therefore, is to be periphrased thus, "Yet now if thou wilt forgive their sin . . . ; but if not, if thou canst not forgive except one die for and in their stead, blot me, I pray thee, out of thy book . . . " The petition, so construed, agrees with his declaration of his intention to the people. Said he, "And now I will go up unto the Lord; peradventure *I shall make an atonement for you.*" That he had before his mind not an animal but a human sacrifice, is evident from this that he petitions the Lord to blot him out of the book of life.

Amazing prayer! What zeal it betokens! What love! True. But consider that it is at once a prayer that bears all the marks of having risen from a perplexed spirit. It is plainly a prayer from which Moses' own soul must have recoiled, even while he uttered it. Consider that the statement, "if thou wilt forgive," is a conditional sentence with an omitted latter portion that should be made to read, "without demanding that the sin committed be atoned for." The reason that this subsequent clause was left unspoken is, must be, that Moses feared to give utterance to it, in that he knew that, whereas God is righteous, there can be no forgiveness of sin with the shedding of blood. So having prayed, "If thou wilt forgive," he found this latter portion of the first section of his petition, dying upon his lips, and when he again opened his mouth to speak it was to give utterance to his desire that he be permitted to perish that his people might live. But he had already said too much, as the sentiment of the clause left unspoken, is contained in the first portion of the statement. But why then did he not omit the entire first portion of his petition and simply pray, "O Lord, let me die for my people." His atoning for this sin must have stood out before his mind's eye as an action as impossible and forbidden as the action consisting in God forgiving sin without demanding that sin be covered. For he perceived, certainly (such was the speech rising from the typical sacrifice) that only the innocent can atone for the guilty. And he was a man, unclean, increasing daily his guilt. He knew, therefore, that the Lord could no more smite him for their sin than that He could forgive them without blood-shed. Besides, was he capable of sustaining in his soul and body the wrath of God against their sin? And could that condemnable and ill-deserving people actually be benefitted by a saviour with a name blotted out of God's book? Consider in connection herewith that divine forgiveness spells for the redeemed not merely cancellation of sin but also their being robed in a positive righteousness and the reception of a life, imparted by a Saviour who died and ever liveth to make intercession for His own—a Saviour Who can face God and say with full propriety, "Father I will that they also, whom thou hast given me be with me where I am."

How grave the difficulties by which that prayer of his is weighed down. Well might he say to his people, "peradventure, I shall make an atonement for your sin." What then could have induced him to utter the prayer in the ears of Jehovah? And the answer: his profound interest in the covenant of God and his deep concern for a people whose sin was calling for their immediate destruction. It was the darkest of all hours that this man of God lived through as leader of the people of Israel. His heart is troubled. The people must die, yet they must live. Still, they cannot be allowed to live, as there is no covering for their sin. Moses is in a quandary. The hour calls for action of what character he knows not. He will die for them. It is the only course left open to him; yet he feels, must feel, that he will not be permitted to pursue it. But his love for the interests of his God does not permit him to fully admit this to himself. It may be, peradventure, I shall make atonement for your sin."

Hear how his spirit groans in the presence of God, "Oh, this people have sinned a great sin, and have made them gods of gold. Yet now if thou wilt forgive . . . ; if not, blot me out of thy book . . . "

How this prayer of Moses brings him forward as the prefiguration of Him—Christ Jesus—Who prayed, "Sacrifice and offering thou didst not desire; mine ears hast thou opened: burnt offering and sin offering thou hast not required. Then said I, Lo, I come: in the volume of the book it is written of me . . . " But how a comparison between these two prayers also brings to light that in Moses we have to do with a shadow and nothing more and that the true Mediator of God and man is Christ.

Burnt offerings thou didst not desire . . . Then I said, Lo, I come . . . Place alongside of this, "If thou wilt forgive—if not, blot me out of thy book . . . "

From the first of these prayers animates a doubt that borders on despair respecting the matter proposed; while

the second prayer betoken the mind of one who knows Himself as the true sacrifice and Who therefore confidently declares that He comes to do God's will.

No sooner had Moses unburdened his soul than the Lord replied, "Whosoever hath sinned against me, him will I blot out of my book." Thus the proposal, as Moses must have expected, is rejected. But if the Lord cannot permit the man who is without sin to atone for the sin of the guilty, if He must insist that the soul that sinneth shall die, how could He send his Son into the world to be a propitiation for the sins of His people without overturning that speech of His directed to Moses. The explanation of this is the close union between Christ and His people. He atoned for their sin as their head and as one who by virtue of His having taken upon him the very nature of man, of the flesh and blood of the virgin Mary, was truly man. Thus the Lord could lay on Him the iniquities of us all without militating against that fundamental law of His kingdom that the soul that sinneth shall die. Besides, the Saviour was also very God, so that, rightly considered, it was God himself in the person of the Son, Who assumed responsibilty for our guilt and atoned for our sins in the nature of man that He had taken upon Him.

But of this Moses had no understanding. The first response of the Lord must therefore have caused him new pain. It must have sealed for him the doom of the people. But hope revived when he heard the Lord saying, "Therefore now go, lead the people unto the place of which I have spoken unto thee: behold, mine angel shall go before thee: nevertheless in the day when I visit I will visit their sins upon them."

Mark you well, the Lord still refrains from declaring, "I have forgiven them and take them to my heart." For one of Moses' insight into the mysteries of God, the above cited words contain little comfort. Apparently, the judgment is merely postponed Though he is hidden to lead the people to the promised land of their abode, he at once hears the Lord say that He will visit their sin upon them in the day of visitation. And the evidence that the Lord will keep Him to His word, is that He without delay begins to plague the people, "because they made the calf, which Aaron had made. Seemingly, the entire nation was destined to perish. No distinction is made between the spiritual and the carnal seed. All without exception will be overtaken by judgment.

It requires the light of subsequent revelation to dispel for the faithful the deep gloom of this word. In this light we see the Church a corporation whose head is Christ. Upon Him finally did He visit the sins of his ill-deserving yet chosen people. These He leads unto the place "of which he had spoken unto them," the heavenly country that they look for. And behold, His angel, Christ Jesus, the captain of their salvation, goes before them.

As to the carnal seed, its worship of the golden calf was the first of a long series of apostasies, gaining in accumulative strength, and the last one of which consisted in this seed crucifying the Lord of glory. The final day of reckoning for the nation came when the measure of iniquity was filled. Then was Jerusalem destroyed and the Jews become a people without a country.

G. M. O.

The Doctrine of Sovereign Grace

(Address delivered on our last Fieldday)

"It is not my purpose," so I wrote, "to delineate here and now on this truth (the truth that God's grace is sovereign) but rather to investigate how this truth fared in history and in what esteem it has been held by the Christian church from the age of the apostles until the present time.

We saw that Augustine was the first church father of note to vigorously maintain in opposition to Pelagianism, that man by nature is spiritually dead in sin, wholly incapable of doing any good except he be regenerated by the Spirit of God. The first theologian was he to teach that grace is sovereign and that it forms the sole principle from which salvation springs, that grace is given solely to the elect and that thus election is sovereign. With these views the church fathers of the first four hundred years of our Christian era—the years preceding the appearance of Augustine and the publication of his views—had been entirely at variance. They were all agreed with Pelagius. Like Pelagius, they founded election upon the fore-knowledge of God (upon the Pelagian conception of this fore-knowledge) as to who of their own free will would either reject or accept the proffered salvation. They had assumed therefore not the unconditional election of Augustine but the conditional election of Pelagius.

Thus the Augustinian doctrine was opposed to the opinions of the fathers (preceding Augustine) and the sense of the church (of the preceding period). No student of Scripture of note had ever, as did Augustine, derived from the epistle to the Romans, a grace that had no good works of the elect.

It may well therefore surprise us that the Augustinian doctrine of grace found acceptance with a sufficient number of Augustine's contemporary divines to make possible its triumph and the condemnation of Pelagianism upon the church synods. But the fact is that, as has already been pointed out, the triumph of Augustinianism was more apparent than real. There arose to his doctrine strong opposition. What was desired by the great majority is a middle ground, which was also found; and the new find bears the name of semi-Pelagianism, the leading idea of which is that divine grace and the human will

jointly accomplish the work of salvation. It (semi-Pelagianism) rejects the Pelagian doctrine of the soundness of man and the conception of grace as a mere external help, but rejects also the Augustinian doctrine of a total corruption of human nature and the sovereignty and irresistibleness of grace. It maintains a predestination to salvation conditioned by foreknowledge of faith.

However, despite the strong unpopularity of strict Augustinianism, these views (this semi-Pelagianism) were rejected and condemned by the council of Orange, A.D., 529. And yet, the decisions of this council, taken as a whole, actually contain all the germs of a full-fledged Pelagianism. Let us again cite and thereupon examine them:

1. The sin of Adam has not injured the body only, but also the soul of man.

2. The sin of Adam has brought sin and death upon all mankind.

3. Grace is not merely bestowed when we pray for it, but grace itself causes us to pray for it.

4. Even the beginning of faith, the disposition to believe, is effected by grace.

5. All good thoughts and works are God's gift.

6. Even the regenerate and saints need continually God's help.

7. What God loves in us is not our merit but God's gift.

8. The free will weakened by Adam, can only be restored by Baptism.

9. All good that we possess is God's gift, and therefore no one should boast.

10. Unmerited grace precedes meritorious works.

11. Even had man not fallen, he would have needed divine grace for salvation.

12. When man sins, he does his own will, when he does good he executes the will of God, yet voluntarily.

13. Through the fall free will has been so weakened, that without prevenient grace no one can love God, believe in Him, or do good for God's sake, as he ought.

14 Through the grace of God all may, by the cooperation of God, perform what is necessary to their soul's salvation.

15. It is by no means our faith, that any have been predestinated by God to sin, but rather: if there are people who believe so vile a thing, we condemn them with utter abhorance.

Now against most of these propositions, certainly, nothing can be alleged. The idea contained in the decisions 3, 4, 5 and 9 is that grace is the only operating cause of all goodness, that faith is the effect of grace, and that every human act is devoid of merit. In proposition 2 the Augustinian doctrine of original sin appears. But in proposition 8 the will of man is brought forward as merely *weakened* by the fall and as capable of being restored to its original strength and freedom by baptism. The thought that circulates through proposition 13 and 14 seems to be that through prevenient grace the weakened will of every man is so strengthened that he can, if he chooses, believe. In proposition 15, the predestination to sin is rejected as blasphemy against God. Further, although this does not appear from the above-cited decisions, the synod also reduced the predestination in regard to the reprobate to mere fore-knowledge.

However, the council (of Orange) merits reproach for what it in some of its decisions asserted but especially for what it failed to reassert. Among these articles nothing was established on the Augustinian doctrine of absolute predestination and irresistible grace. And the reason? Such propositions would have been abhorrent to the feelings of too many. The views set forth by the articles of Orange acquired the name of semi-Augustinianism.

How intensely the proper or strict Augustinianism was feared, how small, comparatively speaking, the number that embraced it, may be seen from the controversy on the subject of the Augustine doctrine of Predestination and from the grief that overtook its chief or better said, sole exponent in the 9th century.

This exponent was Gottschalk, of noble Saxon parentage, and sent by his parents in his childhood to the convent of Fulda as a pious offering. Later he exchanged Fulda for Orbais in the province of Rheims. At Orbais he devoted himself to the study of Augustine with great zeal. Recognizing the Augustinian doctrine of predestination as truth, he embraced it, and forthwith brought himself forward as its ardent exponent, and gained many of his fellowmonks to his views. He also communicated his views to several scholars and made a pilgrimage to Rome.

Gottschalk affirmed a double predestination, by virtue of which God sovereignly decreed eternal life to be the elect and the elect to eternal life, and so also everlasting punishment to the reprobate and the reprobate to everlasting punishment. He identified God's fore-knowledge and His fore-ordination, and thus insisted that His knowledge is one with His determinate will. God foresaw the faith and obedience of His elect for the sole reason that He determined their faith; and the same must be said of sin. Gottschalk represented the state of our first parents, that is, their fall, as the necessary fulfillment of an absolutely sovereign and thus unconditional divine decree, which ordered the history of mankind in all its details from the beginning. All fore-knowledge in God is therefore determinative and creative. To Gottschalk it was justly revolting that reprobates could produce a change in God's counsels. Christ, he affirmed, died both in His intention and actually for the elect only. The extent of the purpose therefore does not extend beyond the extent of the effect. God is absolutely unchangeable, does all His good-pleasure. What does not come to pass, could not have been determined by Him.

Now what have we here? And the answer: that strict Augustinianism; true Biblical doctrine of the purest wool. Yet, attend to the reactions, that these doctrines called forth. Gottschalk was accused (falsely) of making God the author of sin; of asserting that the divine foreordination places every man under a moral restraint, so that although he may wish to be saved, and may strive after it with true faith and good works, he still labors in vain, if he had not been predestined unto salvation. The charge, to be sure, is false. Had Gottschalk asserted this he would by implication have affirmed that it is possible for the reprobated to strive after salvation with a true faith; and that the predestination of Scripture is fatalism. Assuredly, nothing of the kind was ever asserted by Gottschalk. He considered the grace by which a man is converted as the operation by which the divine decree of election reveals itself. Another charge was that by the doctrine espoused by Gottschalk some were led to false security and others to despondency.

The accusers of Gottschalk, chief of whom was one Rabanus Maurus, did not suppose the decrees of God respecting the fall to be unconditional. They considered it also of greatest moment to hold fast, that God would have all men to be saved; and that Christ died for the salvation of all.

In the spring of 849, Gottschalk was summoned before a synod of Chiersy and asked to recant. Refusing, he was condemned as an incorrigible heretic, deposed from his office, and scourged in public for his stubbornness, made to burn his books, and finally imprisoned. According to the testimony of eye-witnesses, he was scourged "most atrociously and nearly to death".

But Gottschalk had the courage of his convictions. In his prison, he wrote two confessions, in which he asserted with great vigor his doctrine of a twofold predestination. In these confessions, he controverted the position, that when it is said God will have all men to be saved, this ought to be referred to the elect only; "for the will and counsel of the Almighty God must be absolutely fulfilled in fact. Of this his opponents would have nothing. They insisted that Christ died for all but at once affirmed that those only would be actually saved on whom God bestowed the necessary grace to qualify them for salvation, and that this was done in the case of the elect. Thus they again took away the substance of the proposition that Christ died for all (head for head). If asked to reconcile their contrary propositions, they would reply by appealing to the incomprehensibleness of the doings of the Almighty.

As to Gottschalk, so strongly convinced was he of the truth and the importance of his doctrines, that "in reliance on God and this truth, he expected if men could be convinced in no other way, God would work a miracle to prove it. He offered to undergo the fiery ordeal, and publicly before the king, and an assembly of bishops, clergy and monks, to step into four caldrons one after another, filled with boiling water, oil and pitch. If he shrank from fulfilling his engagement, they might immediately cast him into fire." Neander. "Let no one accuse me of harshness—said he—on account of this proposal. I do it, relying on the grace of God alone." "But it is remarkable," says Neander, "that not an individual was to be found to take up with this proposal, though in the existing state of public opinion no easier way could have been devised for exposing his cause, which had so many powerful friends, to sure disgrace."

Gottschalk remained firm until the day of his death, in 868. He was refused communion in his last sickness. They refused to bury him according to the rights of the church except on the condition that he fully and explicity recant. This he refused to do and died quietly in his faith.

Now it must not be supposed that Gottschalk was entirely without friends and defenders of his doctrine. He had his friends, and among the defenders of his scheme there were found men, eminent for their classical learning. However, the Gottschalkians were so few in number as compared to the number of those who held to the contrary doctrine, that historians speak of his doctrine as always finding *individual* advocates. Yet although the great majority in the Christian church of the 9th century, found the doctrine of absolute predestination repulsive, and literally killed one of its chief exponents, they nevertheless recognized Augustine as their great teacher and willed to be known as Augustinians.

And so it is today. The relation of this majority of the above-named century to Augustine in regard to predestination, is similar to that which a great many men of Reformed persuasion hold to Calvin (a true Augustinian). Though they reject Calvin's scheme and depose from office the exponents of this scheme, they nevertheless hail Calvin as their teacher and insist on being known as Calvinists.

At the present time, and since the Reformation of the 16th century this strict Augustinianism receives a statement in the creed of every Reformed denomination of churches the world over. But just what percentage of the number lives under this creed is truly Augustinian or Calvinistic is hard to say. The testimony of history is that in the past this number has always been surprisingly small. Is there any reason to believe that in this day of prevailing unbelief and worldliness in the church, this number is larger? In most denominations of churches, it would be impossible today to initiate a controversy on such points of doctrine as sovereignty of God's grace. If the truth assailed does not belong to that category of truths known as the foundation truths of the Christian Religion, such truths as the divinity of Christ and His virgin birth, the defenders of the faith seem to think that all is well and hold their peace.

How that men who call themselves Calvinists or Reformed will repudiate in their hearts the very doctrine that these names stand for, again became evident in the beginning of the nineteenth century in the Netherlands. Let me quote from a former article of mine. What was the state of affairs in the Reformed (established) church of the Netherlands respecting the doctrines of Augustine (Calvin, the fathers of Dordt, so the line runs)? The apostate clergy in the church, who called themselves Reformed still maintained that the Scriptures were of God and have divine authority; but it affirmed that these Scriptures should be interpreted and explained according to the principles of the new age, in agreement with the requirements of enlightenment and culture. There was found in this clergy a wicked superficiality that dared to ignore the creeds of the church in which it previously had expressed what it believed to be the truth of God's word. The vain dream of the apostates, who called themselves Calvinists, was a union of all Netherland Protestants—Calvinists, Pelagians, Moderns, and Anabaptists—under one ecclesiastical roof. The cry was, A church without a creed. The Bible and the Bible only. But from the strange voices that were heard, it is evident that what these apostates meant to rid the church of was not merely its creed but its Scriptures as well. The foundation on truths of Holy Writ, such as this double and absolute predestination, the divinity of Christ, His vicarious atonement and the fall of man, were being openly assailed and denied. And comparatively few possessed sufficient spiritual stamina to offer sustained and determined resistance, to demand that the assailants be silenced by censure, deposed and excommunicated as thieves and murderers. Clergy and laity alike, greeted the new light—worldly wisdom—and despised the old—the wisdom of God. Such was the state of matters. And the apostate seed predominated, and controlled the life and activity of the church.

How absolute the rule of these apostates! How they bended every effort to corrupt the heritage of the Lord! They reduced the church to a playball of the king, and of themselves; and opened the door wide to any heretic that might choose to enter. They secured for themselves the right to utter their blasphemies unmolested; and when the faithful would decry their vile doings, they secretly mocked and muttered, Cry on!

As to the seceders? What else might they do but break off their connections with this church formation and bring themselves forward as the living condemnation of the apostacy that rioted in its bosom, challenge its claim to its very name (the name Reformed) and appropriate this name as their exclusive possession.

But what did the king and the apostates whose tool he was think of this? Did they consent to waive their right to their name and to adopt a name expressive of what they were—apostates? They did not. Instead, the government notified the seceders that it could not acknowledge their claim upon the name *Reformed*, that it should have to regard the seccession churches as having no right of existence and thus as dissolved, until they agreed to drop the name Reformed.

Thus the un-Reformed still willed to be known as *Reformed*, to be called by a name that marked them as a people, whose leader was Calvin, though they repudiated the entire system of truth for which this reformer had witnessed. Still they demanded that men regard them as the custodians of the true faith. How history repeats itself.

And how the apostates harassed these faithful to the truth!

History repeats itself. It did so, in the year 1924, when the Christian Reformed churches, on their synod, drafted and adopted the *three points*. I shall say no more about this here and now. I take no pleasure in bringing up these matters.

The point I wish to make here is that to live under a Reformed creed is no indication that one man is Reformed and that calling themselves and Calvin, that is, lovers of the truth as they saw and witnessed for it.

The lesson of history is, as we now see, that the doctrines of Sovereign grace, and of unconditional and twofold predestination, has from the very beginning of our Christian era been abhorrant to the great majority of men and women in the church. So it is today.

Consider, now, that it is exactly these hated and feared doctrines that we as a denomination of churches consistently confess and witness for. Need it surprise us then that we are small; that our growth is not by leaps and bounds, that the big majority of Christian men and women fear and shun us? Need this surprise us? Nay, it would surprise us, if it were not so, if men in great numbers, hastened to join themselves to our churches.

Have we a future as a denomination of churches? Will we continue to exist? How should I know, I am no prophet. It may be. It may also be that our ranks will continue to thin out and dwindle. This is probable. It requires grace to be consistently Reformed or let us say Biblical in our thinking and in our practice. The heart of true religion is that God is God and none else. This is strict Augustinianism, Calvinism. Come with this truth to earth, let men see what it holds, insist as preachers of the Word that it be lived, and let us live it ourselves, as ministers of the gospel; let us do this, and leave this other matter, whether we will grow, to God. Whether or no we will continue to exist as a distinct church formation, I know not. But this is certain, that the truth for which the church (mark you, the church), scourged Gottschalk, cannot disappear, that there will always be men, however small their number, crying out that God is God and none else. And if this ceases to be our cry, we may as well cease to exist as a distinct church formation, and return

to the brethren that cast us out of their communion. Our churches are small. It means sacrifice on the part of our people to support their pastors.. Why continue this sacifice, if we lose the very reason for our having come into being? G. M. O.

ADRESVERANDERING

Het adres van den scriba der Eerste Protestantsche Gereformeerde Kerk te Kalamazoo, Mich., is voortaan: G. Van Beek, 312 West Walnut Street.

DEACON'S CONVENTION

Deacon's Convention will be held D.V. Wednesday evening, September 23rd, at the Fuller Avenue Protestant Reformed Church of Grand Rapids, Michigan. The Reverend G. M. Ophof will introduce the subject "Proper Distribution of Alms to the Poor". All Protestant Reformed Deacons are invited to attend.

The Committee.

FEAR NOT, I AM WITH THEE

What though the way is rough
And skies are over-cast,
Joys untold are waiting thee
When all the storms are past;
Trust in the promise, and the
Lord will hold thee fast—
"Fear not, I am with thee, even unto the end."

Go where He bids you! Do
His will, whate'er it be;
Give your talents unto Him
Who gave so much for thee.
Rainbows of love declare
His word from sea to sea—
"Fear not, I am with thee, even unto the end."

Though through the waters dark
And deep thy pathway lies,
Shrink not when the chilling waves
Of care and trial rise;
He'll wipe away the tears
From sorrow's weeping eyes;—
"Fear not, I am with thee, even unto the end."

When in the valley of
The shadow dark and deep,
He will still be with thee,
Able, willing, strong to keep;
In Him to die is but to
Gently fall asleep—
"Fear not, I am with thee, even unto the end."

Singlemindedness

Elijah's time is dark.

Historical Israel was under the dominion of the Prince of darkness.

Its king was spiritually an adulterer: the wicked Ahab.

Its queen: the heathen princess Jezebel.

The people: "walked in vanities".

Its spiritual leaders: 450 Baal priests, while Elijah fled to the deserts and the God-fearing Obadiah hid God's prophets in companies of fifty. From the wrath of wicked doers.

Certainly a sorry plight.

And the worst shadow of this picture is that the people bowed themselves before the golden calves at Bethel and Dan and cried: Thou art Jehovah Who led us out of Egypt, out of the house of bondage. The very worst was that they still called themselves with the name of the God of the heavens and the earth.

This last sin is greater than open and exclusive idolatry.

It made the people halt before God and man.

And to halt is ridiculous, it even partakes of the ludicrous.

So that Elijah would call the elders and the officers of the people together and ask them: How long halt ye between two opinions?

Literally speaking, halting is the result of walking on two different planes. When the right foot is walking on a plane that is a few inches above the plane of the left foot, we halt. And the result is seen in the waddling and limping and swaying of the entire body.

Notice in the first place that this halting in a spiritual way is only found, can only be found, in the sphere of the Covenant. For there the two planes are revealed. The one plane is the way of God and the other the way of the devil.

The way of God is in His sanctuary where we learn to know His will, statutes, ordinances and judgments. It is the high way. It is the walk in the light.

The way of the devil is the way of the lie and the false prophecy. It is the dark way of sin.

Now, from the cradle to the grave, we solely, wholly and exclusively walk on the way of the devil—*if nothing happens to change us.*

With both our spiritual feet we walk on the way of darkness and the lie: as a child, young man and greybeard. There is no halting there. All the thoughts of the imaginations of our heart is only evil continually. We simply hate God and hate our fellowmen. I say simply, and I mean with that word: singlemindedly we persist and endeavour to please self and the devil. We are in covenant with the prince of darkness, his willing slaves. And we walk. We are at peace with our state

and condition. There is no doubt about it. Our entire manifestation of life is a loud cry: We belong to the devil, the lie, the false prophecy. And what of it! "Merrily we go to hell"!!

There is no halting there. There is only one plane. Principally it is the plane of hell. It is the plane that will cause no surprise to its sojourners thereon when it will find them in outer darkness.

But no halting on that plane.

Entirely different it is, however, when we are born in the line of continued generations of God's covenant people. Then we see before our eyes an entirely different plane. Principally the plane of that Covenant is heaven. Our walk is in heaven. And even as little children we notice in the eyes, the face, the words, the songs, the dress, the behaviour in a thousand ways of God's regenerated and converted people. Then we see the light of the world and that is Jesus.

Moreover, from morning to night, from the early chanting of "Opent uwe mond" to the pastor's visit at our deathbed we are taught to say and to walk and to behave on that plane of the heavens of heavens. Before we are aware of it, we are assuming the outward manifestation of a walk that is in the clouds.

And when the heart is not renewed through God's everlasting mercy, we become halters. We become of all people the most miserable. It were better never to have been born, than to be born and live unregenerated among God's chosen ones on earth.

Then we become a double mockery to the world. It's awful.

You see, we love the devil and sin: our hearts never changed; but, you see, eternity is so long, so awfully long. And the lurid flames of hell with the tortuous writhings of the damned are so terrible. From our youth on we listened to the plaints and wailings of the Rich man in the flame. "That he may dip the tip of his finger in water, and cool my tongue!" No, we better stay with the church!

Yet, the heart and flesh lust and hunger and yearn for Baal and Ashtaroth. Church and the Word of God is so insipid and dry. I would almost vomit of the ever recurring theme of that Jesus on the Cross: the heart of the Gospel. And my opinion is that the world and all its lures and promises of the thrill are not so bad after all.

And slowly on, we are in the pew on Sunday and in the dancehall on Saturday night. Or, to speak in the language of Elijah's time: I am bowing before the calves in Bethel and have Jehovah's blessed name on my lips. "Thou, Who broughtest us up out of Egypt, the house of bondage . . . !"

Ludicrous and ridiculous halting? Attend to this: Here is my dollar for the budget, Oh, Jehovah! T'is Sunday. And: Here is my $5.00 for the glee of devils! With one foot I try to walk in heavenly spheres and with the other foot I walk on hell's dancefloor. Or: On Sunday I sit in the pew and shiver when I hear from above the language of the light; but during the week I sit in the theater and laugh and scream with riotous glee: it's so funny!

No, it is necessary that I make a choice.

This cannot go on. Jesus said: I would thou wert cold or hot. It is all the same thing: to be halting on two opinions or to be lukewarm. Both will be spewn from His blessed mouth. This cannot go on.

Hence, Elijah says: If Jehovah be indeed God, follow Him; but if Baal be, follow him.

Notice, first of all, there is no third alternative. It's either Jehovah or Baal. You either walk with both feet on the plane of heaven or you walk with Baal on the plane of the devil. When someone therefore halts, it is not because he really walks with God and also with the devil. That is impossible. No, this halting is really also a walk of darkness. But is the worst manifestation of it. As the walk of the Pharisees and Scribes: they walked in complete darkness and really hated God. But they said: We are children of God and have Abraham for a father. No, halting is only a matter of *opinions*. Their testimony was: We love God. But they killed His Son. They were the worst manifestation of the walk of hell.

Also, notice, that to be hot, or to walk on the plane of heaven does not mean that we are without sin. That the world does not have snares for us or that the devil has no access to our hearts at all.

No, but here is the difference. The halter loves sin from the heart and is merely afraid of God. But he who is walking on the plane of heaven, even in spite of all his sinning, loves God from the heart and loves all God's virtues. He has really and essentially only one desire and that is: to dwell in the House of the Lord and to search in His tabernacle.

No, the choice must be made. Why halt ye on two opinions? Make the choice. And usually when the choice is made, that choice is hell. It seemed different in Elijah's time. But the crying of the multitude when fire devoured the water soaked sacrifice was more of terror than of love. As subsequent history shows. No matter how much and how purely we hear and see the Gospel. We finally and in the last analysis choose sin and the devil.

If we do not, it is because eternal mercy gave us a better choice.

If we embrace Christ, it is because He embraced us first.

But choose we must. And ministers and teachers and parents do well to talk much about this choice, when history reveals a halting church-life or offspring.

It is necessary. First of all for God's sake. When

the membership are so devilish as to partake of the bread and wine, but also of the harlot and the devil, it is time that the knife of Christian censure bring the choice about. When children pray by the table but curse expressly the Name within the camp, it is well that Elijah's prophecy is quoted and the choice be born.

For God's sake. Because His name is slandered as the day is long. It does not escape the eye of the out and out world when those who bear the Triune Name on their forehead are seen in the dance and the riotous living. And the foolish world reasons from the children to the Father. Are these God's children? What a farce is the church of God! And hell keeps holiday when God's Name is slandered. Make the choice for God's sake.

But also for your own sake.

It seems to me that the mixture of the theater and the church make for a miserable life. I do not envy the three years of Judas' walk with Jesus. It must have been awful. Imagine yon pharisee. He enters the home of the widow. With pious words and "uitgestreken" countenance he says: Let us pray. And while he prays a very long prayer he is studying ways and means to eat her home. It is not nice to have the ever recurring reminder of Jehovah's name about you and to love sin and the world's pleasures within. It is abominable to the world even. They hate us, but they despise the hypocrite. Oh, be cold or hot.

This does not mean that to be cold is pleasing to God. But it does mean to be lukewarm will call for greater condemnation and stripes. No, to be cold is also sin. But to say: Lord, Lord! While loving sin and the devil is abominable.

Neither does it mean that we would not say and preach: be hot! That is the demand, the command of God. Even the devil has no business to be devil. All things ought to praise God and love Him. For that is good and praise is comely.

Finally: follow Him. If Jehovah is God, follow Him.

Be ye followers of God as beloved children and walk in love.

That is good. Oh, to love the Lord and to love your neighbour: how sweet a walk. To be imitators of the Most High: how unspeakably blessed.

Oh, no, I do not mean first of all the reward of such a walk in the sweet bye and bye. I mean here and now. To be cold or lukewarm is to be miserable as the day of life is long. And to be hot, to walk in love, to walk on heaven's plane is sweet and pleasurable even now. In the keeping of His law there is a great reward. A reward of peace in the heart. "Wat vree heeft elk die Uwe wet bemint!" And with all our miseries because of the sin in our members that we hate, we sing. And our song improves with the singing. Angels accompany us.

When we begin to be merry.

In the Father's House. G. V.

Jezus Kracht

Nog niet zoo heel lang geleden werd mij gevraagd naar Jezus' klacht over Jeruzalem; de zaak was niet zoo heel duidelijk en eene verklaring van dit gedeelte van Gods Woord was gegeven die geen geheele bevrediging gaf.

De plaats in questie luidt: "Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de profeten doodt, en steenigt die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb Ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs eene hen haar kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen, en gijlieden hebt niet gewild." Matth. 23:37.

De verklaring die geen bevreding gaf komt dan ongeveer hier op neer: Jezus wilde sommige personen bijeenvergaderen doch die personen verzetten zich tegen Jezus' bedoeling en gaan verloren. Zij wilden eenvoudig niet zalig worden. En daarmee was het uit.

Die nu geen vreemdeling in het huidige Jeruzalem is, weet wel, dat de bovenstaande verklaring schering en inslag werd in onze dagen. Ze is (die verklaring) een symptoom van een Godsbeschouwing. En die Godsbeschouwing komt tot openbaring in het verklaren van meerdere teksten. Om niet meerdere te noemen verwijzen we U alleen nog naar de verklaring die schier allerwege gegeven wordt van Ez. 33:11. En, als vanzelf spreekt het, de verklaring van dit laatste tekstgedeelte rukt zich opzettelijk los van het voorgaande, dat is van het 10de vers.

Zoo is het ook met de verklaring van Matth. 23:37; van Jezus' klacht over Jeruzalem.

Door de eeuwen heen heeft zich een gedachte aangaande God postgevat die het voorstelt alsof de Heere ook de verworpenen wil zaligen. Die gedachte komt somtijds botweg voor den dag, doch soms komt zij in een bedekt gewaad.

In onze laatste dagen heet die gedachte: aanbod van genade aan allen die onder het gepredikte Woord komen. Men bedoelt natuurlijk de verworpenen. Denk maar aan de drieste woorden van de commissie van prae-advies der 1924 Synode: "waaronder natuurlijk ook de verworpenen begrepen zijn".

Het gaat over de verworpenen. Voor hen sprong men in de bres. En voor hen, *doch ten koste van sommige kinderen Gods,* verdraait men Gods Woord.

Dat is ook zoo in verband met Jezus' klacht over Jeruzalem. Zooals we zullen trachten aan te toonen.

Allereerst zullen we even stilstaan bij de verklaring die van den tekst gegeven wordt in onze dagen.

Zie, zoo zegt men, hier is dan toch een tekst die bij uitnemendheid leert, dat onze Heiland ook verworpenen wil zaligen. Want Hij spreekt het hier eenvoudig uit, dat Hij hen wilde vergaderen. Ook omschrijft Hij die bijeenvergadering, welke Hij op het oog had, in de schoonste termen. Hij vergelijkt het bij het schoone beeld van een hen, die beschermend haar vlerken uitbreidt en lokkend roept, opdat de kiekens toch mogen komen en

schuil vinden op veilige plaats. Ook is er geen twijfel aan, dat zij toch verworpen waren, want het einde van de zaak is: en gij hebt niet gewild. Dus van dat bijeenvergaderen van hen en in elk geval, kwam niets. Jezus wilde hen wel in den hemel hebben, doch zij wilden niet en daarom: Uw huis wordt u woest gelaten. vers 38.

Dus hierin wordt een Godsbeschouwing geopenbaard, die leert, dat God ook hen, die Hij van eeuwigheid verwierp, in den hemel wil hebben. En, ten tweede, dat des menschen verharde hart sterker is dan Gods wil om te zaligen.

Nu voegen we hier direct aan toe, dat er niet velen van onze opponenten gevonden worden die de dingen zoo botweg zeggen, als wij het hierboven afschreven. O neen, men haalt eenvoudig den tekst aan en doet weinig aan verklaring van den tekst. Men is met zoo iemand in gesprek en handhaaft de Bijbelsche leer, dat God kent degenen die de Zijner zijn en dat Hij niet alleen verteedert doch ook sommigen verhardt; dat Hij de dingen van Gods Koninkrijk aan Zijn uitverkoren volk openbaart, doch dat Hij diezelfde dingen ook verbergt voor de verworpenen. En dan komt men U tegen met de aanhaling van Matth. 23:37.

Genoeg hierover.

Laat ons nu eens den tekst bezien.

De aandachtige Bijbel-lezer heeft alreeds gezien, dat de verklaring van den tekst loopt over den inhoud die te geven is aan Jeruzalem, Jeruzalem's kinderen, en de laatste clausule van den tekst: en gij hebt niet gewild.

Allereerst dan de term: Jeruzalem.

Nu omschrijft Jezus Jeruzalem en dat vergemakkelijkt de verklaring. De verklaring zou groote moeilijkheid opleveren zonder die omschrijving. Doch nu zegt Jezus: Ik bedoel het Jeruzalem, dat de profeten doodt en steenigt die tot haar gezonden zijn. En als we dan acht geven op het raam van den tekst, dan is het ook wel duidelijk, dat de Heere den verworpen bolster van de Oud Testamentische Kerk op het oog heeft, den bolster die vooral in de Pharizeërs en Schriftgeleerden en Overpriesters en Wetgeleerden op den voorgrond treedt. Lees vooral ten bewijs hiervoor de versen 29 to 36. Ik haal dus het onmiddelijke verband aan tot staving van mijn stelling, dat Jeruzalem in den tekst de verworpen bolster van Israel is. Let vooral op vers 34.

Het bewijs loopt langs deze lijn: 1, Het Jeruzalem, dat Jezus bedoelt, doodt de profeten; 2, Vers 34 zegt, dat de Schriftgeleerden en Farizeërs het zijn die de profeten dooden, terwijl de verzen 31 and 32 bovenmate ook nog zeggen, dat zij één zijn met het geslacht der profetenmoordenaars; 3, dat Jeruzalem, hetwelk in de Schriftgeleerden en Farizeërs voor Jezus staat is verworpen, want vers 33 zegt van hen: Gij adderengebroedsels, hoe zoudt gij de helsche verdoemenis ontvlieden?

Ergo: het Jeruzalem van den tekst is de verworpen bolster van het Israel Gods.

Vergun me, dat ik ook even aanstip, hoe de Schrift meermalen zulk een inhoud geeft aan de schoone stad Jeruzalem. En dan verwijs ik U naar Openb. 11:8. Daar staat: "En hunne doode lichamen zullen liggen op de straat der groote stad, die geestelijk genoemd wordt Sodom en Egypte, alwaar ook onze Heere gekruist is."

We staan nu niet stil bij de eigenlijke beteekenis van Jeruzalem. In 't voorbijgaan mag gezegd, dat doorgaans de beteekenis van Jeruzalem is: De kern van de Kerk van Christus; de vrede Stad; de totaliteit van de uitverkorenen die één met God in vrede wonen. Doch dit slechts in 't voorbijgaan.

Tweedens moeten we ook weten wie de kinderen van Jeruzalem zijn in dit verband. En die kinderen worden ook omschreven, al is het dan ook in indirecten zin. Van hen zegt Jezus, dat Hij ze vergaderen, of beter, bijeenvergaderen wilde; en dan wel, gelijk een hen hare kiekens wil bijeenvergaderen onder vleugelen.

Wie nu zijn Bijbel kent, behoeft geen lang betoog om te weten wie dit zijn. Ik zou ze in 't kort willen noemen: de uitverkorenen. En als we eens tijd hadden om al het licht van Gods Woord te laten vallen op dezen eenen tekst, dan zou dat ook wel overvloediglijk blijken de waarheid te zijn. We hebben daar echter geen tijd voor. We zullen slechts hier en daar een greep kunnen doen. Doch ook dan zal het wel duidelijk worden.

Men zegt wel eens, dat als men een reeks van bewijzen op wil noemen, men met het zwakste bewijs moet beginnen en dan voorts al sterker worden in zijn bewijsvoering. Dat zullen we doen met het eerste begin. En dat begin vind ik in de Heidelberger Catechismus, vraag en antwoord 54. De onderwijzer vraagt daar: Wat gelooft gij van de heilige algemeene Christelijke Kerk? En het antwoord: Dat de Zone Gods uit het gansche menschelijk geslacht zich een gemeente, *tot het eeuwige leven uitverkoren,* door Zijn Geest en Woord, in eenigheid des waren geloofs, van de beginne der wereld tot aan het einde, *vergadert, beschermt* en onderhoudt; enz.

Nu heb ik cursief laten drukken de zaken waarop onze aandacht nu moet vallen. Ik zeide, dat goede verklaring van Matth. 23:37 eicht, dat wij in de kinderen van Jeruzalem de uitverkorenen moeten zien. En in de woorden, cursief gedrukt, vinden we den tekst weer. Hij vergadert en beschermt die uitverkorenen. Het schijnt wel of onze vaderen, toen zij dit neerschreven, gedacht hebben aan die hen lokt, vergadert en onder de vlerken beschermt.

Uit de Schrift verwijs ik U naar al die teksten die spreken van dat lokkende roepen der uitverkoornen door Jezus. Hetzij dan dat Hij ze zelf riep of liet roepen door Zijn profeten en Apostelen. Ik noem: Jes. 55:1; Matth. 11:28; Openb. 22:17. Soms ging Jezus dan ook midden in Jeruzalem staan; "En op den laatsten dag, zijnde de groote dag van het feest, stond Jezus en riep, zeggende: Zoo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke!" Joh. 7:37.

Dus het zal duidelijk geworden zijn, hoe de kinderen van Jeruzalem de uitverkoornen zijn, die hongeren, dorsten, verlangen naar Jezus, die het levend water en het hemelsche Brood is, en die daarin de kenmerken der verkiezing hebben. Die uitverkoornen, die elders schapen genoemd worden van Jezus, Joh. 10, hooren de stem van Jezus die hen roept en lokt; en die schapen, die kinderen van Jeruzalem worden door dat roepen bijeenvergaderd. Ze volgen Hem, tot den laatsten toe.

Dat nu (en dit is de derde en laatste opmerking) wil de verworpen bolster der Kerk niet. Daar is ze tegen. Dat wil ze verhinderen op allerlei manier. En dat niet willen, dat Jezus de kinderen vergadert, wordt dien bolster door Jezus hier in den tekst verweten. Zoodat ge den tekst zóó moet lezen: Verworpen Jeruzalem, gij adderengebroedsels! Ik heb altijd Mijne uitverkoornen uit uw midden willen vergaderen; doch gij wildet niet dat ik zulks deed!

Dat is de geschiedenis van de Kerk van Christus.

Om maar met Jezus te beginnen. Hij was er steeds op uit in Judea en Galilea en Samaria om de uitverkoornen tot Zich te roepen. En dan kwamen de Farizeërs tot Hem en vroegen: Wie ter wereld heeft U hiertoe macht gegeven? Daar moet ge mee ophouden. En als Jezus doorgaat, dan werpen ze Hem ter stede uit en kruisigen ze Hem. Doch de kinderen werden door Hem vergaderd.

Straks staat Stefanus voor den Joodschen Raad. En hij dikt het nog aan uit de historie. En als hij de van grommigen toorn verwrongen aangezichten der verworpenen zie zegt hij: Gij hardnekkigen en onbesnedenen van hart en ooren, gij wederstaat altijd den Heiligen Geest, gelijk uwe vaderen, alzoo ook gij! Hand. 7:51. Stefanus wilde de kinderen van Jeruzalem vergaderen, doch de Raad zeide: Ge zult in dien Naam niet spreken. Dus zij wilden niet. Doch de kinderen van Jeruzalem werden toch vergaderd. En de steenen vallen op het arme lichaam van Stefanus. Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de profeten doodt en steenigt degenen die tot U gezonden zijn!

Luther hoorde de stem van Jezus: Luther ge moet de kinderen vergaderen! Doch Rome, het middeleeuwsche Jeruzalem, zeide: Luther, we willen het niet toelaten. En hij werd verjaagd, vervolgd, vervloekt van den aardbodem.

En zoo loopt de lijn.

En dit is het mooie ervan: de kinderen van Jeruzalem worden toch vergaderd. Als een hen die hare kiekens bijeen vergadert en ze doet schuilen onder de vleugelen.

O, geliefden, ten spijt van het harde Jeruzalem: " . . . . die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen!" Ps. 91:1.

En daarbuiten sissen de slangen en adderengebroedsels.

En God zal 't zoeken. G.V.

Ingezonden

Hooggeachte Redaktie:

Op gevaar of van weder een "standje" te zullen krijgen—en hoezeer had ik gehoopt op een "bedankje" zoo ongezocht "uitgeholpen" te hebben met de vulling van den S. B. tijdens de vacantie van den hoofdredakteur—maar belovende u voortaan zoo weinig mogelijk meer lastig te vallen met mijn "pennelikkerij" en "potloodgekrabbel", vraag ik beleefd ditmaal nog de gastvrijheid van uw blad voor het onderstaande.

Onlangs kwamen wij tijdelijk in het bezit van de twee deelen "Gereformeerde Ethiek" van Prof. Dr. W. Geesink.

Wij bladerden dit begeerlijke standaardwerk van wijlen den V.U. professor, dien wij vaak mochten hooren met de Bediening des Woords, en van wiens schoone woorden en spreektalent wij ook wel met andere gelegenheden mochten genieten—met een bepaald doel door.

Toen kwamen wij ook in dit machtige leerboek—dat helaas bedorven wordt door de herhaalde verwijzing naar de "gratia communis" voor grond en reden van allerlei zaak op religieus-ethisch gebied—bij de behandeling van het Vierde Gebod, opmerkingen tegen betrekking hebbende op het vieren door de Christelijke Kerk van *bijzondere feestdagen.*

U zal zich herinneren, geachte redaktie, dat wij eenigen tijd geleden over deze "aangelegenheid" enkele vragen deden aan uw adres in den Standard Bearer.

En dat u toen ook anderen uitnoodigde om hunne gedachten te willen openbaren over dit onderwerp.

Van broeder L. Vander Kooi (die later bleek tot onze Protestantsch Gereformeerde Kerkengroep te behooren, ondanks zijn afwijkende begrippen met opzicht tot bidden en feestvieren en zegen ontvangen, en die te Grand Rapids zijn adres had) kwam een en andermaal een "antwoord" in op uwe invitatie.

Wij hebben op het tweede "Ingezonden" van dien broeder tot heden geen tegenbetoog ingediend, ofschoon enkelen onzer vrienden meenden, dat ons stilzwijgen den schijn kon wekken, alsof we niets wisten in te brengen op zijn gedachtenopenbaring.

Wij hebben om die meening geglimlacht en verder gezwegen, onze tijd afwachtend. Geloovende wel eenige discussie-ervaring en perschrijfwijsheid te hebben opgedaan gedurenden onzen geringen, doch vrij langdurigen, en wars-van-reklame uitgeoefenden arbeid in dienst van de dusgenaamde 'koningen der aarde", voor ons gelijk aan het in huur dienen van Laban den Syrier, om te kunnen beoordeelen wanneer al of niet "herhaalde" herhaling noodig is of gewenscht.

Bovendien dachten wij in het gegeven geval, na kennis te hebben bekomen later wie Br. Vander Kooi was, en wie hem tot hun vriendenkring rekenden te behooren, beter te doen verder niet met hem den degen te kruisen.

Daargelaten nog dat de broeder in zijn "antwoord" zich met "Seitenhieben" ophield, tegen de regels van 't adellijk spel; en hij het eigenlijke doel niet raakte.

Wij meenden, ofschoon wij nu juist niet om "wildbraad naar onzen mond" hadden uitgezonden, in het schrijven van dien broeder Jacob's stem te herkennen, hoewel de harigheid van Ezau's handen en hals hem aanhing.

Dat hield ons temeer terug om terstond met een ander "wederwoord" hem en den lezers van den Standard Bearer te beroeren en U om logies te vragen.

Maar—om tot de kudde terug te keeren—onder het nalezen van wat Professor Geesink opmerkte in het hierboven aangegeven "meesterwerk", dachten wij aan de vrome ontboezemingen en vriendelijke terechtwijzigingen van broeder Vander Kooi aan ons adres in zijn eerste gedachte mededeeling in onzen "Vaandeldrager", toen hij o.a. het volgende debiteerde in den S. B. van 1 Juni l.l, na gezegd te hebben, dat het "uitwendige "zaken" betrof waarover "de broeder tobde" en er bijna in één adem er aan toevoegde dat "de zaak zelf de Kerk des Heeren geldt"—dat wij wegens "het vervallen van de Oud-Testamentische feestdagen dankbaar mogen zijn, nu sommige bijzondere christelijke feestdagen te mogen hebben in de plaats daarvan".

En ten slotte de volgende aanteekening ten beste gaf, "dat niet één van de Gemeente des Heeren er aan zou denken om . . . . deze feestdagen te laten vervallen"!

Versta nu onze voldoening en blijdschap, geachte redakteur, toen daar op blz. 373, paragraph 4, hoofdstuk II, afdeeling 2, van Deel I, der "Gereformeerde Ethiek" van Prof. Dr. W. Geesink zwart op wit het volgende gedrukt stond:

"Voor ons, Gereformeerden, is er een specifiek verschil tusschen den rustdag en de zoogenaamde christelijke feestdagen, en wel dat tusschen een goddelijke ordinantie en een menschelijke instelling.

De feestdagen zijn betrekkelijk oud.

Het Paaschfeest is zeer oud. Hemelvaartsdag, Pinksteren, Kerkfeest, het feest der besnijdenis, tevens Nieuwjaarsdag, en dat van de incarnatie (25 Maart) dateeren uit de vierde eeuw.

De kerkelijke viering van den Oudejaarsavond kwam eerst op in de 19de eeuw uit Duitschland, Sylvesterabend.

Hier ligt niets specifiek christelijks in.

Het ligt op het gebied der gratia communis. (N.b.! Welke "gemeene genade" dus niets heeft uit te staan met iets bepaald christelijks of met de genade Gods in Christus onzen Heere aan Zijn volk geschonken! Wat is dat dan voor een "genade" van God, die G. G.? G.V.B.)

De zevenweeksche lijdensprediking dagteekent in ons land (Nederland G.V.B.) uit het midden der 17de eeuw; de viering van den Goeden Vrijdag uit het begin dier zelfde eeuw. De laatste is toen weder verdwenen; doch kwam sedert het begin der 19de eeuw weer op, werd gepropageerd door de "synodale organisatie" (der Hervormde Kerk. G.V.B.) Het "kerkelijk jaar" is niet Gereformeerd.

Velen onder de Gereformeerden waren tegen de feestdagen. De Reformatie in Geneve had er radikaal mee gebroken reeds onder Farel en Viret. *Calvijn,* in Geneve gekomen, *was het met die afschaffing eens.* De strijd daarover gaf aanleiding tot zijn verbanning. Toch stond hij er niet al te sterk op. (Bedoeld is op de afschaffing der feestdagen. G.V.B.); *niets zij maar niet door verbod van arbeid en nering met den Zondag werden gelijk gesteld.*

Teruggekeerd in Geneve vindt hij ze weer hersteld. Hij gaat er niet tegen in; *doch onder zijn invloed wordt de viering al minder.*

In Schotland, onder invloed van John Knox, onder de Presbyterianen en Independenten, was men tegen de feesten. Ten onzent schreef Voetius er tegen . . . . . Voorts J. Brown, Schotsch predikant te Rotterdam en J. Koelman . . . . De argumenten tegen de feestdagen zijn hoofdzakelijk: Ze rusten niet op een bepaalde Goddelijke ordinantie. Zij zijn gedeeltelijk te verklaren uit een accomodatie aan het heidendom . . . Het zijn overblijfselen van paapsche superstitie . . .

Wij willen het hierbij nu maar laten met onze aanhaling uit Geesink's Gereformeerde Ethiek, geachte redaktie.

Ons epistel werd "gaandeweg" toch al reeds lang. En vreezen we een tweede vermaning en berisping.

Er is anders wel meer te noemen, b.v. ook uit "Van's Heeren Ordinantiën" door Dr. Geesink ten bewijze dat zelfs groote hervormers der Kerk van Christus *er aan gedacht,* ja er voor "geijverd hebben, om *de christelijke feestdagen af te schaffen,* en zij dus met ondergeteekende volgens broeder Vander Kooi moeten geacht worden als *buiten de Gemeente des Heeren te staan!*

Wat deed de genoemde broeder zóó oordeelen over zijn medebroeders en geloofsgenooten? Onkunde of boosheid?

U dankend, geachte Redaktie, voor uw groote welwillendheid jegens ondegeteekende, blijft gaarne met broedergroete, Uw dienstw.

G. Van Beek.

Kalamazoo, Mich., 26 Aug. 1936.

NOTICE!

The annual meeting of the R.F.P.A. will be held Wednesday evening, Sept. 16, at 7:45 P.M. at the Fuller Ave. Prot. Ref. Church. Rev. J. De Jong of Hudsonville, Mich., will give a short speech.

Two new board members will be chosen, from the following nomination: S. De Vries, W. Koster, B. Woudenberg, and A. Wychers.

The agents will be present at 7:15 o'clock to receive membership or subscription fees. The Board.